Telefon št. 74.

Posamna številka 10 h.

Po pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 87. V Ljubljani, v soboto, 18. aprila 1903 Letnik XXXI.

Občinske volitve v Ljubljani in ‚Slovenski Narod‘.

»Slovenski Narod« je prinesel včeraj dolg članek iz znanega nam gostobesednega peresa, ki je poln hvalospevov na vzorno gospodarstvo »narodno-napredne stranke« v občinskem svetu ljubljanskem in poln neslanih dovtipov na našo stranko. Slednji so nam dokaz, da hoče gostobesedni dopisnik pozornost svojih liberalnih volivcev obrniti na »klerikalce«, odvrniti pa od tega, da bi ne pričeli analizirati to vzorno gospodarstvo.

Slednje hočemo mi nekoliko poizkusiti. Pričnimo, kakor on, z vodovodom. Prvi je misel o vodovodu sprožil pokojni dr. Fr. Keesbacher, kar moramo resnici na ljubo konstatirati. Te ideje se je poprijel sedanji župan gospod Ivan Hribar, ko je nemška stranka izginila iz mestnega zastopstva. Vodovod je koristen, temu ne more nihče oporekati, a voda je v primeri s takimi napravami po drugih mestih predraga. V Ljubljani se plača od najemščine, ne glede na to, ali je stanovanje, delavnica ali prodajalna, 5 odstotkov, t. j. za vsakih 100 gld. najemnine 5 gld. vodovodne naklade. Vsak trgovec, vsak obrtnik čuti to veliko naklado, kojo mora plačevati za svoje najemninske prostore, akoravno ne porabi 10 litrov vode na leto.

Ta naklada je obligatorična za vse hiše, poleg katerih teče vodovodna cev, in hišni gospodar jamči za plačilo naklade v svoji hiši. V Ljubljani se plača povprek za stanovanje 400 gld. Povprek se pa ne plača davka 400 gld. Torej lahko vsakdo spravidi, da 5odstotna naklada na vodo v Ljubljani je tako visoka, kakor 20odstotna mestna doklada na direktne davke. Od tega zneska 5 odst. izvzete so samo stranke, ki plačujejo pod 100 gld. najemnine.

Isto velja za stanarino (Zinskreuzer), ki znaša od najemninske svote 4 odstotke. Torej reprezentuje 4odst. stanarina 16 odstotkov občinske doklade.

Toraj pa plačujejo ljubljanski davkoplačevalci že tu 36% občinskih doklad. Ako prištejemo še 20% predpisanih doklad na direktne davke, znašajo občinske doklade v Ljubljani 56%, za kateri znesek se dobiva le voda in pokrije uprava občine. V ta znesek pa ni vračunjeno plačilo za večjo porabo vode in pa pristojbina za vodomere. Toraj le počasi, gospod dopisnik »Slov. Nar.«, z malimi občinskimi dokladami v Ljubljani!

Loterijsko posojilo je namenjeno, da se izposojeni kapital plodonosno naloži v take naprave, katerih obresti zadostujejo za obrestovanje in pa za amortizacijo naloženega kapitala. Pri tem mora biti izključena vsaka večja dobičkarija. In to se je zgodilo pri vodovodu. Na leto ima občina od vodovoda 32.000 K čistega dobička. Lahko se dela dobiček, ako se tako visoka doklada obligatorične naloži. Če bi naložili 10%, bi bil dobiček še večji, toda občina ne sme delati pri tacih investicijah dobičkov v tem smislu, da se davkoplačevalcem naloži najvišja vodovodna naklada, kar jo imamo v Avstriji. Če se obrestuje in amortizuje z manjšim zneskom, naj se pa vodovodna naklada zmanjša, ali pa dolg hitreje poplača. da bo tudi plačevanje vodovodne naklade hitreje prenehalo. Ako so na ta način svote na razpolaganje, je lahko gospodariti. Ogromna večina prebivalstva v Ljubljani je mnenja, da plača 20% občinskih doklad. 5% vodovodne in 4% stanarinske doklade, torej skupaj 28%. Ali zgoraj narejeni pravilni račun nam kaže, da plačamo 56% in to je vendar dovolj. Poleg tega ima pa še občina užitninski zakup, ki donaša tudi lepe dohodke

Klavnica prinaša tudi občini lepe dohodke, a le zato, ker je klavnina neizmerno visoka. Nikjer se ne plača toliko takse za zaklano živino, ko v Ljubljani, in poleg tega ima klavnica vse polno nedostatkov, kateri so se že opetovano javno grajali. — Ako se vijak pri takih napravah nategne, ni čuda, da se „izpreša“ lep dohodek občine. Dopisnik omenja infanterijsko vojašnico, da prinaša 10.000 kron dobička. Zakaj pa ne omenja dohodkov artilerijske vojašnice, na katere mora občina gotovo plačevati tistih 10.000 kron povrh, kljub temu da je kranjska hranilnica darovala dvestotisoč kron v ta namen!

Dopisnik omenja tudi elektrarno. Električna luč je potrebna v vsakem modernem mestu, toraj tudi v Ljubljani. — A za javno razsvetljavo cest in ulic ni pripravna, razun če se hoče razsvetljevati široke trge ali prostore z obločnicami. Tudi za avne lokale, kakor prodajalne, gostilne, kjer luč gori neprenehoma, je elektrika v primeri s plinom predraga. Za privatna stanovanja je elektrika neprecenljive vrednosti, ker se lahko štedi, in ni luč vedno v uporabi. Toda nesrečnejše lege, ko v Slomškovih ulicah, si ne moremo misliti za elektrarno. Take naprave se postavijo na periferijo mesta, kjer ni pričakovati, da se bo mesto širilo, kjer je dovoz premoga in odvoz odpadkov lahko mogoč. Sedaj pa takorekoč v bližini najlepšega dela mesta, ki je namenjen še za regulacijo, pa postavijo elektrarno in visok dimnik, ki nadleguje sosedne kraje.

Ako se sedaj, kakor se namerava, vpelje od zunaj elektrika, stalo bo poslopje »v rezervi« neporabljeno. Okoli 1,600.000 kron je investiranih v to podjetje. Izplačuje se obrestna in amortizacijska svota, ker je elektrika draga. Ako pa postane tok ceneje, kdo bo pa pokrival primanjkljaj? Kajti osobje, oziroma režija bo morala ostati nespremenjena, odpade samo poraba premoga okoli dveh vagonov na dan. Zunanjo elektriko pa tudi ne bodo dobili zastonj, torej ostane gotovo vse pri starem, samo da bo spominjala elektrarna v Slomkovih ulicah na čase, ko so v Ljubljani proizvajali električni tok s parom.

Pisatelj »Narodov« se hvali z Mestno hranilnico, češ, to je »sad liberalnih možganov«! A le počasi! Mestna hranilnica je bila sklenjena leta 1881, ko so Nemci zapustili občinski svet ljubljanski. Ustanovila se je pa faktično Mestna hranilnica še le leta 1888. Teh sedem let je bil najugodnejši čas za Mestno hranilnico. Ni bilo še drugih mestnih hranilnic, ni bilo posojilništva po deželi. Bila je edino le — kranjska hranilnica. Mestna hranilnica bi bila v teh sedmih letih naredila največje dobičke in ne bi bilo že davno več treba čakati, da doseže rezervni zaklad 5 odstotkov hranilnih vlog. Tista zlata doba, ko bo iz zakladnice Mestne hranilnice »pokrivati velike stroške in snovati plodonosne naprave«, doba, katero šele pričakuje »Narodov« dopisnik, bi bila že davno prišla. Zakaj se celih sedem let ni izvršil sklep ustanovitve Mestne hranilnice, bo pač vedel povedati tedanji župan Grasselli.

O regulaciji mesta je bolje, da ne govorimo preveč. Kar se je storilo, ni mogoče več popraviti. Največja napaka je bila, da ni imela občina ljubljanska pripravljenega regulačnega načrta, kakor se je to sklenilo že nekaj let pred potresom v občinskem svetu. Tedanji župan g. Grasselli je v svoji komoditeti na to gotovo pozabil, in dotična vsako leto v proračun postavljena svota se je v druge namene porabila. Tako je potresna katastrofa zadela občino nepripravljeno in regulačni načrt se je v naglici moral izdelati. Poleg tega je pa manjkalo občini izvedenih strokovnjakov, kajti ves stavbeni urad z dotičnim regulačnim inženirjem, katerega je g. Hribar naročil s Češkega, niso bili kos svoji nalogi.

Poglejmo le sv. Petra cesto in Miklošičevo ulico! Kake težave imajo sedaj, koliko tisočakov stane ponižanje kanalov, vodovodov itd.! In kljub temu bo uhod v Miklošičevo cesto pri frančiškanski cerkvi „zareguliran“. Ubogi naš stavbinski urad je ponižal sv. Petra cesto, ni pa mislil, da je treba tudi odkopati vsled tega temelj frančiškanske cerkve v Miklošičevi ulici, in ni pomislil, če je to tudi mogoče. — Sedaj stoji „stavbeni svetnik“ Duffe tu, kakor govori nem. prislovica: „Auf dem Dache sitzt ein Greis, der sich nicht zu helfen weiss“. Ali je bilo tega treba?

Pri Pogačnikovi hiši na Miklošičevi cesti se lomi že cesta. Ali je bilo tega treba v popolnoma novi ulici? Kako neukretno je reguliran prostor, oziroma ceste pri justični palači! Na mesto, da bi podaljšali Komenskega ulice in opustili Dalmatinovo, ker je predraga šala v dolgosti 50 metrov napraviti 2 ulici, so napravili v resnici 2 ulici. Ne govorimo v Jubilejskem mostu. Narejen je, kar mogoče nerodno. Misliti, da se bodo tako kmalu podrle hiše leve strani Kopitarjevih ulic, finančna direkcija in pa »Alojzevišče«, to se pravi prav nič ne misliti. Ali je kanalizacija lepo urejena, če se ob straneh novega mostu iztekajo glavni kanali, na mesto da bi šel kanal direktno v ravni črti pod mostom v Ljubljanico?

Sedaj pa še nekaj besedi o splošnem gospodarstvu. Lahko gospodari, kdor ima denar na razpolago. Da ga ima sedanji občinski svet, to nam dokazujejo njegove naprave in pa plačevanje davkoplačevalcev. A drugo vprašanje nastane, kako se je ta denar uporabil, in tu moramo odločno pri nekaterih točkah protestirati proti trditvi, da se je dobro uporabil.

»Mestni Dom« stane 360 000 kron. Ali je toliko vreden? Lepi trg, lepi dohod na grad je »zareguliran«, in poslopje v primeri s to velikansko svoto neporabljivo. — Kako se pa ti stotisočaki obrestujejo? Ali ni treba doplačevati primanjkljaj iz občinskih davkov? Ali bi ne bilo bolje poprej dobro premisliti, kaj se stori, preden se zabije v neplodno stavbo 360 000 kron? Ali

LISTEK.

Vetrič pripoveduje . . .

Lepo na varno k topli peči se spraviš, kadar brije sever skozi vas, piska krog vogalov in poja cele tolpe snežink po zraku. Kadar pa celo burja preobrača vozove in vezane kozolce, ter odkriva strehe, takrat vse išče varnega zavetja. Kar se ji postavi na pot, vse preobrne, in kadar pripiska čez kraške ceri, loti se tudi železničnih voz, ki so mnogo, mnogo stotov težki, ter jih skuša prebrniti. Hu-u-u tuli preplašenim potnikom krog ušes, da samega tulenja ne slišijo ničesar.

Kako prijetno pa je, kadar spomladi ali celo v letni vročini pihlja lahen vetrič. Tako tajinstveno ti šepeče v ušesa, da nehote poslušaš, poslušaš . . . . Kaj pa pripoveduje vetrič?

„Bilo je pred nekaj leti, ni še dolgo temu“, tako pripoveduje vetrič, „ko sem se polagoma izprehajal po Slovenskem. Na zelo vidnem mestu zagledal sem plašč. Bil je zelo šopirno nastavljen, da se je videl daleč tja po deželi, po celem Slovenskem. Imeniten je bil videti, in vse ga je gledalo. Velik je bil, da nikoli takega. Ljudje kar niso nehali strmeti, in tudi jaz sem pihljal od vseh strani krog njega, pihljal in si ga ogledaval. Z začudenjem sem bral na njem v velikih zlatih črkah napis: „Splošna, enaka, direktna volilna pravica“. Ko sem se še čudil, pristopil je krasno opravljen klicar, pihnil velikokrat v svojo trobento, da je vse poslušalo, potem pa začel kričati: „Glejte, ljudje božji, to je demokratski plašč slovenskega liberalizma!“ In veliko se je takrat po slovenskih deželah govorilo o tem demokratskem plašču slovenskega liberalizma, govorilo z občudovanjem. Plašč je bil res lep za pogled, in velik je bil, ogromen.“

„Premišljeval sem, ko sem ga tako ogledaval od vseh strani, kakšna silna burja bi morala priti, da bi preobrnila ta lepi in velikanski plašč. Mislil sem si in prepričan sem bil, da ga ni vetra, ki bi plašč obračati mogel. V občudovanje tega plašča zatopljen prišel sem domu, kjer sem pripovedoval z velikim spoštovanjem glavarju vseh vetrov, Aeolu, o tem čudovitem plašču.«

„Toda Aeolus je star praktikus. Poslušal me je molče in lahen smeh igral mu je krog usten. Poklical je iz vse ogromne čete vetrov najmilejšega, onega, ki vedno pihlja krog veleposestva. Vso ostrost je ta vetrič tam izgubil v družbi, ki gleda na fine družabne manire. Bila ga je sama mehkoba. In glejte čuda, ravno temu je ukazal v naše splošno začudenje Aeolus, da naj se spravi nad imenitni in velikanski plašč. ‚To mi je uže večkrat velevala moja družba doli na zemlji‘, odgovoril je na ta poziv veleposestni vetrič, ter naglo odpihljal.“

„In ko je tako lepo počasi in polagoma pripihljal do imenitnega in velikanskega plašča in mehko pihljal krog njega ter se ga rahlo dotikal, padel je vsled te rahle dotike s plašča takoj lepi zlati napis o splošni, enaki in direktni volivni pravici. Padel je doli in skopnel, kakor skopni pomladi sneg v toplih solnčnih žarkih. Skopnel je in izginil. In plašč se je kaj lepo obračal po vetru, da je bilo veselje gledati. Mi smo strmeli, ali stari Aeolus, ki je že veliko videl in doživel ter zrl že veliko plaščev, ki so se obračali po vetru, se je smehljal in si gladil dolgo sivo brado« . . .

Tako je pripovedoval vetrič. In že je izginil.

ni škoda 300.000 kron za novi jubilejski most, čez katerega je hotel korakati g. župan v šestih tednih? Ako bi se stavba dobro premislila, bi je ne bilo treba delati 16 mesecev, bi ne bilo treba investirati 300.000 kron. Za ta denar bi odkupili Mahrovo hišo in naredili most v pravilni smeri na Cesarja Jožefa trg. Stavbišče bi se lahko prodalo, kajti Mahrova hiša stoji na najlepšem prostoru; če bi se še ta hiša podrla, imeli bi najlepši prostor s stavbiščem poprejšnje gimnazije. A gospod župan je videl ta zistem mostu na razstavi v Parizu. Hajd torej v Ljubljano, v mojo rezidenco, s tako drago poizkušnjo! Saj imamo dovolj preostankov v blagajni. Naj le kedo pogleda to javno kopelj v Kolodvorskih ulicah! Ne le da so morali vsled slabe naprave takoj drugo leto popravljati steno, ker se je cement porušil, stoji na tako neprimernem prostoru, da je škoda za denar! Stala je pa gotovo 60.000 kron!

Tako gospodarstvo nam ne imponira, gospod dopisnik »Slov. Nar.«, in naj govorite še toliko o kapucinadah v »Valenštajnovem ostrogu«. Preden se denar davkoplačevalcev investira v kake naprave, naj se dobro premisli, ali je to potrebno ali ne, in če ni morda treba izvršiti veliko bolj potrebnih reči. Vsakdo ima svoje hibe, a če se vedno baha z uzornim gospodarstvom, pa že preseda. Gospodariti je lahko, če davkoplačevalci denar skupaj nosijo, a kako je denar naložen, kako se uporablja, to je pa druga stvar. In to hočemo v interesu našega prebivalstva doseči, da se pametneje uporablja denar, da se štedi in ogiba nepotrebnih velikorezidenčnih naprav, čeravno bi bile v krasoto mesta, a mu ne donašajo nobenih dohodkov, nasprotno provzročujejo le izdatke.

Iz deželnega zbora štajerskega.

16. aprila 1903.

(Izvirno poročilo.)

V prvi seji dne 16. aprila so se izvolili nekateri odseki. V vsak odsek je bil izvoljen po jeden slovenski poslanec in sicer:

V finančni odsek Jos. Žičkar.

V deželno kulturni odsek dr. Franc Jurtela.

V občinski odsek dr. Hrašovec.

V učni odsek dr. Dečko.

V peticijski odsek Roškar.

V železnični odsek Vošnjak.

V vinorejski odsek, ki se bo pa izvolil še le v jesenskem zasedanju, je določen g. Kočevar.

Precej prvi dan se je zbral ob 4. uri popoldne finančni odsek, da se posvetuje o stroških in dohodkih za drugo polovico tekočega leta. Deželni odbor je predlagal, naj se po tej meri, kakor za l. 1902., pobirajo deželne doklade tudi skozi celo leto 1903., ker ni mogoče v treh dneh napraviti natančnega proračuna za celo leto. Če se meseca novembra in decembra skliče deželni zbor k daljšemu zasedanju, se pa lahko naredita proračuna za l. 1903. in 1904. ob enem.

K besedi se je oglasil poslanec Žičkar, ki je izjavil sledeče:

Ker se z deželnimi denarji vedno podpirajo in vzdržujejo naprave, katere pospešujejo ponemčevanje slovenskega naroda na Štajerskem, n. pr.: nemški Studentenheim, Südmarka, nemški Schulverein itd.;

Ker deželni odbor z slovenskimi okraji in slovenskimi občinami uraduje vedno le v nemškem jeziku;

Ker se celo vstanavljajo zavodi na deželne stroške, katerih namen je, naše slovensko ljudstvo še dalje ponemčevati, kakor n. pr. žensko učiteljišče v Mariboru; nisem v stanu, glasovati za pobiranje deželnih doklad.

Ugovarjala sta Žičkarju deželni odbornik dr. Derschatta in grof Kotulinski. Prvi je rekel, da bi ne bilo po volji volilcem g. Žičkarja, če se ne dovoli pobiranje deželnih doklad (oho!); grof Kotulinski pa je mislil, da so Südmarka, nemški šulferein in drugi taki zavodi se vstanovili v ta namen, da se ustavljajo prodiranju Slovencev (ali mož to res veruje?) — Konservativec Wagner je predlagal, da se dovoli pobiranje deželnih doklad samo za tri mesece. — Predlog deželnega odbora, da se pobirajo davki do konca tega leta, se je sprejel s 6 proti 3 glasovom (Rokitanski, Wagner in Žičkar).

Nemško žensko učiteljišče v Mariboru.

Obadva odseka: finančni in naučni odsek sta se skupno posvetovala o novem nemškem ženskem učiteljišču v Mariboru.

Ta zavod se je lani ustanovil od deželnega zbora samo le začasno in se je takrat sklenilo, da se stalno ustanovi le pod temi tremi pogoji:

1. Če mariborsko mesto da primerno podporo;
2. če podeli država povoljni prispevek in
3. če država obljubi ustanoviti na svoje stroške učiteljišče za Zgornji Štajer.

Poslanec Žičkar je potem, ko je deželni odbornik dr. Kokošinek vtemeljeval predlog deželnega odbora, pobijal ustanovitev približno takole:

Od treh pogojev, pod katerimi bi se naj ta zavod ustanovil stalno, se dva nista izpolnila. Država je izjavila, da ne dá nikakoršne podpore in da novega učiteljišča noče — vsaj zdaj ne — ustanoviti za Zgornji Štajer. Dežela bi morala toraj sama prevzeti občutno breme okoli 15.000 kron na leto. Tu se moramo vprašati: ali je res treba tega novega bremena? Ali so opravičeni ti novi stroški?

Jaz trdim odločno: ne!

Vsaj v Mariboru že imamo žensko učiteljišče pri šolskih sestrah. Ta zavod se dobro obiskuje; vodstvo tega učiteljišča je dobilo vsako leto od pristojne državne šolske oblastnije pohvalo za dobre vspehe. Tu mislim bi bilo primerno in bi si dežela prihranila lepih stroškov, če stopi v dogovor z zavodom šolskih sester ter mu dá primerno deželno podporo za vzdrževanje njihovega ženskega učiteljišča.

To novo žensko učiteljišče bo nemško. Kajti slovenščina se podučuje tam le kake tri ure na teden. Tu pač vsakdo spozna, da gojenkam na tem zavodu ni mogoče, naučiti se toliko slovenščine, kolikor jim je treba, da zamorejo potem vspešno podučevati slovenske otroke.

V Mariboru se nahaja tudi nemško učiteljišče za učitelje. Tam se slovenščina podučuje po štiri ure na teden v vsakem letniku. A vkljub temu tudi ta zavod ni slovenski, temveč nemški.

Po vsem slovenskem Spodnjem Štajerskem gre samo le jeden glas: po tem ženskem nemškem učiteljišču se imajo ženske učiteljice izgojevati, katere svoje naloge ne bodo mogle rešiti, temveč bodo le za ponemčevanje slovenskega ljudstva. Iz teh razlogov bodem glasoval proti temu predlogu.

Poslancu Žičkarju je ugovarjalo zaporedoma mnogo nemških poslancev in sicer: Grof Stürgkh, dr. Hofmann, Erber, Stallner, grof Lamperg in Eisenspinner. Odgovarjal je vsakemu.

Erber je trdil, da je moško učiteljišče v Mariboru slovensko, ker so učitelji sami Slovenci. Temu je odgovoril Žičkar: Ko bi res bili vsi tamošnji učitelji sami Slovenci, ostane učiteljišče vendar nemški zavod, ker se vsi predmeti prednašajo v nemškem jeziku.

Poslanec Hofman je našel, da Žičkar ni dokazal, da bodo nove učitelj ce iz nemškega učiteljišča nezmožne podučevati po slovenskih šolah. Temu je rekel: To je vendar jasno, kot beli dan, da bodo nezmožne, če se pa podučujejo nemški v predmetih, katere imajo podučevati v slovenščini. Kaj bi Vi gospoda iz Srednjega ali Zgornjega Štajerja rekli, če so se učile samo v slovanskih ali hrvatskih šolah? Bodo zamogli taki učitelji Vaše nemške otroke zadostno podučevati? itd. itd.

Nemški katoliški poslanci so glasovali za ta ponemčevalni zavod. Združeni učni in finančni odsek je sprejel z vsemi proti Žičkarjevemu glasu predlog deželnega odbora za ustanovitev te nove ponemčevalnice na deželne stroške.

Zagrebški dogodki.

Iz Zagreba 17. aprila.

Žalostni dogodek v Zaprešiću je silno vznemiril prebivalstvo Hrvatske, a posebno še Zagreb, kjer so se začeli iznovič ponavljati nemiri. Tako se je zbralo v sredo zvečer nenavadno mnogo ljudstva v Ilici, kjer se je sicer mirno sprehajalo, toda redarstvo je začelo ljudstvo nadlegovati in preganjati iz te ulice, katero so slednjič zaprli žandarji. Razumi se, da se je vsled tega slišalo dosta psovk na redarstvo in sedanje mogočneže. Tudi skozi Frankopansko ulico ni mogel nikdo. Ljudstvo v Ilici je namreč pričakovalo vseučiliščne dijake, ki so hoteli s črno zastavo prodreti v Ilico ter tukaj zapeti v spomin ponesrečenemu možu Pasariću par žalostink. Toda redarstvo je bilo že poprej zaprlo vse prilaze do vseučilišča tako, da dijaki niso mogli izvesti svoje nakane. Vkljub temu pa je po Ilici zadonel večkrat klic: Slava Pasariću, narodnej žrtvi!

Kmet Pasarić je bil ustreljen brez vsakega razloga. On ni niti sodeloval pri rabuki na kolodvoru v Zaprešiću, nego se je vračal po dokončanih opravkih domov. Zapustil je ženo in troje otrok. Zagrebške Hrvatice zbirajo milodare za ponesrečeno obitelj ter bode te dni odnesel posebni odbor nabrano svoto nesrečni vdovi.

Preiskava o žalostnem dogodku v Zaprešiću je skoraj dokončana. Do sedaj je odpeljanih v Zagreb 15 kmetov, ki so vsi predani državnemu pravdniku radi javnega nasilja. Oni mažarski činovnik pa, ki je največ kriv te nesreče, še priti ni hotel v občinski urad na preiskavo, nego se je prijavil, da je bolan. Radovedni smo, kaj se bode zgodilo ž njim.

Včerai se je sodilo na mestnem poglavarstvu 135 vseučiliščnih dijakov. Obsojeni bodo bržkone vsi. Po navadi se obsojajo na denarno kazen od 10—20 K. Nekatere bodo seveda tudi zaprli. Dva pa sta obsojena na izgon iz Zagreba na 10 let, in sicer zato, ker sta sodelovala pri vseh demonstracijah. Razen tega so bili pa mnogi že kaznjeni z izgubo štipendij in drugih podpor. Tako se drugod ne ravna z vseučiliško mladino.

Zagrebški meščani so se zbrali iznovič na skupščino, sklicano po § 2. v sredo zvečer v restavraciji »Kola«, da razpravljajo o javnih prilikah na Hrvatskem in v glavnem mestu Zagrebu. Mnogobrojnemu občinstvu je razložil sklicatelj skupščine Sirovatka povod tej skupščini. Mažarski napis na prometnej zgradi, zabranjene skupščine celo v Zagrebu, a zdaj še razobešanje mažarske zastave, kar je dalo povod nesreči v Zaprešiću, sili zagrebško meščanstvo na zakoniti odpor. To zagrebško meščanstvo ne sme trpeti, pa zato naj danes sklene, da se skliče nova javna skupščina v Zagrebu za nedeljo 19. aprila. Oglasil se je pa tudi mestni zastopnik Gašparović ter je najstrože obsodil sedanje mestno gospodarstvo, ki je spravilo mesto v tako velike dolgove, da mora pobirati davek od moke. Opozicionalna manjšina je sicer protestirala proti temu sklepu večine, toda vlada je sklep potrdila nemudoma, samo da se meščanstvo ne more protiviti in pritožiti pri samej vladi. Zdaj se namreč ta sklep ne more nič več spremeniti. Tako se zdaj vlada na Hrvatskem. Proti takemu ravnanju mora se odločno upreti zagrebško meščanstvo, in to naj pokaže na prihodnjej skupščini. Stefan Radić pa je pozval vse opozicionalne poslance, da se postavijo na čelo vsemu dosedanjemu pokretu, pa da odločno zahtevajo od bana, da odstrani nemudoma vse nepostavnosti v najkrajšem času, a če tega ne stori, naj mu povedo, da ne bodo vodili proti njemu obstrukcije z besedo nego z delom in da ga ne bodo pustili v sabor, češ da je bolje, da ni takega sabora, kakoršnega hoče ban. Govor Radićev je silno ojster, pa je zato seveda ves konfisciran. Govoril je še dr. Heimrl v istem duhu ter obsojal dosedanjo malomarnost hrvatske opozicije, sicer pa opominjal meščanstvo na zakonito in mirno obrambo svojih pravic. Ravno tako je svaril tudi še Sirovatka pred demonstracijami ter potem sklenil skupščino.

* * *

Včeraj so se ponovile velike demonstracije, tako da je moralo posredovati 5 kompanij vojakov; redarstvo in žandarji niso bili kos svojej nalogi. Že okoli 6. ure zvečer se je začelo zbirati dijaštvo v Ilici ter je živahno razpravljalo o najnovejših obsodbah dijakov, kakor smo zgoraj omenili. Ob 7. uri se je začela vika in na to so bile trgovine v trenotku zatvorjene.

Množica je rasla hipoma in v kratkem se je zbralo na tisoče ljudi, ki so drli po Ilici skoz Margaretsko in Preradovićevo ulico v Trenkovo ulico in od tukaj pred državni kolodvor. Niti redarji niti žandarji niso mogli ustaviti te množice, kajti ljudje so kar izvirali iz vseh ulic ter se pridružili demonstrantom. Zdaj niso bili sami dijaki nego meščani, delavci, celo gospe in gospodične. V Trenkovej ulici so demonstranti napali zgradbo sv. Jeronima, kjer se zdaj nahaja železniško ravnateljstvo, ter so razbili vsa okna in potrgali table z dvojezičnimi napisi. Od tukaj se je vsula množica pred državni kolodvor, zapoje narodno himno iz več tisoč grl, potem pa pograbi za kamenjem in v trenotku so bile razbite vse šipe na levem krilu in v glavnej veži državnega kolodvora. Zdaj je bilo pa že prihitelo redarstvo z žandarji, toda množica se je razpršila tako hitro, da je redarstvo našlo pred kolodvorom le nekaj trum občinstva, ki je pa mirno samo gledalo, kaj se je tukaj godilo.

Razumi se, da so bili tudi tukaj razgnani. Mislilo se je, da je zdaj glavna stvar končana; toda okoli 8. ure se zbere iznovič velika množica ter pohiti proti južnemu kolodvoru. Zdaj pa je redarstvo množico prehitelo ter dočakalo demonstrante, ki so se morali vrniti v mesto. Zdaj pa se je začela prava gonja po zagrebških ulicah. Kjer je redarstvo zadelo na trumo ljudi, bilo je sprejeto s psovkami in žvižganjem. Bilo je, kakor prošle jeseni za srbskih demonstracij. Na redarstvo se je psovalo od vseh stranij celo skoz okna so vpili na redarje.

Prebivalstvo Zagreba je zdaj silno razjarjeno na redarstvo, ker tako brezobzirno postopa proti občinstvu, napada tudi mirne ljudi ter jih ne pusti celo v njihova stanovanja, če slučajno morajo skoz Ilico domov. Tako so v Kukovićevej ulici ljudje rešili nekega meščana iz rok redarjev; le ta je šel mirno domov, a dva redarja sta ga zgrabila in zvezala; preteči množici sta se redarja umaknila. Isti večer so iznovič razbili okna na uredništvu »Narodnih Novin«. Ob 9. zvečer je prišlo redarstvu v pomoč vojaštvo. Na vsakem kolodvoru je bila postavljena po ena stotnija, a ravno tako na Jelačićevem trgu, pred banovo palačo in na vseučiliščnem trgu. Ob 1 po noči se je vse pomirilo in vojaštvo se je umaknilo. Ujetih je bilo 7 oseb, a dve sta precej ranjeni. Danes se je povrnil ban iz Budimpešte, pa pravijo, da je izdal zapoved, da se zastava v Zaprešiću odstrani, in da ne visi osem dni, kakor je bil odredil. Boje se gotovo večjih nemirov, posebno zdaj, ko delavci stavkajo; in se vseučiliščni dijaki povračajo. Položaj v Zagrebu je vrlo kritičen; četudi časopisi in trezni ljudje svarijo narod pred demonstracijami, vendar se le te ne dado preprečiti, kakor se vidi. Bati se je, da pride zopet do nagle sodbe. Redarstvene odredbe so vrlo stroge, banski dvori so vsi obdani s stražo, a banica se je umaknila iz Zagreba. Trgovci in obrtniki se pa tožijo na slabe poslove, ker se vsled teh nemirov tujci ogibljejo Zagreba. Skrajni čas bi že zares bil, da se odstranijo uzroki tem nemirom, a to bi bilo tem lažje, ker je to, kar narod zahteva, postavno. Narod brani postavo in ta naj se vrši in mir se bode povrnil med sicer tako pohlevno in dobro zagrebško prebivalstvo.

Pismo iz Amerike.

Cleveland, 2. aprila 1903.

(Vaši divjaki v stari domovini. — Slovenski naval na Ameriko. — Trusti. — Zavetišče za Slovence.

Predno kaj napišem, prosim, dovolite, da izrazim odkrito sočutje za katoliško stranko na Slovenskem, ki je prisiljena bojevati se s takimi izvržki, kot so nahajajo baš v liberalni kranjski stranki. Verjamite mi, da mi želodec odreče prebavljanje, kadar berem le par vrstic gnusnih izrodkov njihove domišljije. Kaj je pač slovensko ljudstvo zagrešilo, da je tepeno s takimi bordelnimi produkti?

Pred nekaj časa je »Slovenski Narod« pisal, da tekajo okrog slov. župnišč v Ameriki trume nezakonskih otrok. Ta že ni bil v Ameriki, kdor tako piše; sicer bi vedel, da so naši slovenski duhovniki v Ameriki vzorni in se tukaj noben pošten Slovenec ne bi drznil kaj podobnega izreči. Tu v Ameriki bi čital taka zločinstva kvečjemu kak »niger« doli v Alabami, ki ni nikoli čul o najbolj preprostih principih morale; noben „niger“ pa, ki se je povspel že do kuharske časti, bi ne zavil v papir, na katerem je natisnjen „Sl. N.«, niti kuhinjskih odpadkov, namenjenih za četveronožce.

Če človek pogleda po clevelandski cesti, ki se jí pravi St. Clair Street, mislil bi, da bo kmalu že cela Kranjska v Clevelandu. Vsak dan vidimo novodošle rojake, ki s strahom in upom opazujejo ameriško življenje. Vidi se jim, da jim je vse čudno, neumljivo. Ta naša naglica, naše vrvenje za businessom (kupčijo) — to jim ne gre v glavo. Počasi, sključeno, nekako dremasto pohajajo novodošli rojaki gori in doli, misli jim uhajajo na dolenjsko stran in gorenjske hribe, a njih up je osredotočen v bližnjih tvornicah, ki jih je vse polno v severnem, južnem in vzhodnem delu našega mesta. Dela je letošnjo spomlad toliko, kot še nikdar poprej.

Po domovih iščejo delavcev, pa jih ni dobiti. Cleveland, Collinwood (blizu Clevelanda) in Lorain (30 milj od Clevelanda) so jako primerni kraji za one rojake, ki želijo takoj dobiti delo. V Collinwoodu je sedaj že toliko Slovencev, da bo ondi kmalu treba ustanoviti novo slovensko župnijo.

Ko nam sam kralj financirjev, Morgan, obljubuje dobre čase še za lepo vrsto let, tedaj se nam ni dosti treba bati krize tako zgodaj. Železna industrija še ni bila doslej nikdar tako razvita v Ameriki, kupovati moramo železne in jeklene produkte celo na Nemškem, neprestano se zidajo pri nas nove železnice in če Bog dá, bode zaslužka dovolj še za nekaj let.

Kdaj pridejo zopet slabi časi, je težko reči. Spekulacija je bila doslej skrajno drzna, zlasti v formaciji trustov, katerih ogromno število sloni na gnili gospodarski podlagi. Zato se vsak boji poloma, ker grozen bo, kadar pride.

Apropos, glede izseljevanja! Meni se zdi prav izvedljiva misel, če bi „Krščanska socijalna zveza“ stopila glede izseljevanja Slovencev v zvezo s Poljaki kot je bilo že nekoč izraženo v Slovencu. Poljaki, edini izmed Slovanov, imajo v New-Yorku posebno zavetišče za svoje izselnike, za katere skrbijo i po izkrcanju na ameriških tleh i ko se vračajo domov. Zavetišče je, kot so vsa druga taka v New-Yorku, pod pokroviteljstvom newyorškega nadškofa. Več tisočev emigrantov imajo ta zavetišča vsako leto v oskrbi. Mnogo kari-

tativnega dela storijo za nje; zraven je pa stanovanje ondi tako po ceni in postrežba tako zadovoljiva v oskrbi katoliških redovnic, da je le čudno, zakaj nismo Slovenci stopili ž njimi v zvezo. Za stanovanje in hrano se plača na dan le borih 75 ct., za stanovanje samo brez hrane pa 25 ct. Naslov tega zavetišča se glasi: St. Joseph's Home, 18 Greenwich Street (izgovori: Grinič Strit), New-York. Zavetišče je na mojo osebno poizvedbo pripravljeno skrbeti tudi za Slovence.

V par dneh Vam pošljem natančni posnetek o novi ameriški izselniški postavi, s čimer upam izselnikom storiti potrebno dobro delo. F. L. K.

Katoliško kmečko društvo za Štajarsko

je imelo te dni svoj letni občni zbor v Gradcu, ki je bil prava manifestacija zavednega katoliškega kmečkega ljudstva za katoliške in ljudske vzore. Zborovanje je trajalo dva dni. Prvi dan so zborovali zaupniki. Tega zborovanja se je udeležilo do 350 ljudskih voditeljev s svojimi deželnimi in državnimi poslanci. Obravnavala so se najbolj pereča vprašanja, nagodba z Ogrsko, carinski tarif, ljudsko šolstvo, deželni volivni red, vprašanje o dvoboju, časopisje ter naloge zaupnikov, in končno sprejele dotične resolucije. To posvetovanje je bilo nekaka priprava za veliki zbor naslednjega dne, ki se ga je udeležilo nad 3000 članov iz vseh delov srednjega in gorenjega Štajarja. Zborovanje je vodil poslanec Wagner, glavna poročila pa je podal poslanec Hagenhofer. Iz njegovega poročila je razvidno, da šteje društvo do 30 500 članov - kmetov, kajti le nekaj nad 6 odstotkov je društvenih članov, ki se ne pečajo izključno le s kmetijstvom. Kako je društvo v minulem letu delovalo, se vidi najbolj iz tega, da je njegov odsek za posredovanje rešil 4991 zadev, še enkrat toliko kot v prejšnjem letu. Društvena hranilnica je imela 5,571 158 K prometa. Zavod združuje že 9 raiffeisnovih posojilnic. V veliko korist je članom društvena zavarovalnica proti ognju. — Občnemu zboru je potem sledila sijajna proslava papeževe 25-letnice, ki je bila ob enem odločen protest proti izzivalnim nastopom graških pročodrimovcev. Na slavnostnem zborovanju je mej drugimi navdušeno govoril knezoškof dr. Schuster ter končno podelil zborovavcem papežev blagoslov. Konečno je le še omeniti, da tudi na Štajarskem ljudstvo ne sme iskati svojih prijateljev mej uradništvom. Zastopniki deželnih in avtonomnih oblastev se niso udeležili zborovanja. Deželni glavar grof Attems in pa graški župan dr. Graf nista niti odgovorila na tozadevna vabilna pisma. Vlado je zastopala edino le vladna — policija. Ljudstvo je torej tudi na Štajarskem vezano le na lastno moč.

Iz mladočeškega tabora.

Jutri dopoldne se snide v Pragi izvršilni odbor mladočeške stranke za Češko, da izvede potrebne priprave za bližnji shod čeških zaupnikov. Razprava v tej seji izvršilnega odbora seveda ne bo podala nikake slike o tem, kar se bo govorilo in sklepalo na shodu zaupnikov, gotovo je pa že sedaj, da se radikalnim krogom doslej še ni posrečilo, da bi prenesli radikalni tok tudi na moravska tla. Ravno tako ne more biti govora o takem gibanju v Sleziji. V Preravi, kjer je imel poslanec dr. Začek minuli torek shod, so sicer nekateri ljudje poskušali delati propagando za brezobzirno obstrukcijo, a poizkus se jim je izjalovil. Sprejeta je bila namreč z veliko večino resolucija, ki ne določa češkemu državnozborskemu klubu nikake določene taktike, marveč pustili so mu, kar si sam želi, prosto roko. Nič boljše se ni godilo poslancema dr. Fiedlerju in Březnovskemu v Pragi, torej v središču tega gibanja. Oba sta navduševala svoje volivce za obstrukcijo in izjavljala, da je po dosedanjih znamenjih pričakovati obnovitve češke obstrukcije. Drugi govornik je naravnost obžaloval, da češki klub ni brez prestanka vztrajal pri brezobzirni obstrukciji. Poslušalci jima mej govorom niso kdovekaj ugovarjali, toda ko je prišlo do glasovanja o resoluciji, ki naroča poslancem, naj brezobzirno nasprotujejo sedanji Körberjevi vladi in njeni politiki, je glasovalo zanjo le šest zborovalcev, proti dva, vsi drugi so se zdržali glasovanja in se niso hoteli izjaviti ne za ne proti obstrukciji.

Ogrska poslanska zbornica

je predvčeranjim, kot smo omenili, pričela razpravo o proračunskem provizoriju ter v to svrho prekinila razpravo o vojni predlogi. Za proračunski provizorij se vladi tem bolj mudi, ker s koncem tega meseca poteče doba dovoljenega štirimesečnega provizorija. Toda Szell ne more imeti nikakega posebnega upanja, da se mu uresniči ta želja, kajti opozicija bo že poskrbela, da se razprava zavleče čez določeno dobo. Včeraj in danes počiva v parlamentu sploh vsako delo, ker je Szell odšel na Dunaj k renunciaciji nadvojvodinje Elizabete Amalije in opozicija ob njegovi odsotnosti sploh noče razpravljati. Dalje treba upoštevati, da trajajo sedaj zbornične seje zopet le štiri ure, ker velja sklenjeno podaljšanje le za razpravo o vojni predlogi. Z razpravami k dnevnemu redu in nujnimi predlogi ter interpelacijami hoče opozicija zavleči razpravo. Kako se potem razmere razvijo, o tem sedaj niti Szell ne more imeti jasne slike, če prav je sklenil, da hoče za vsako ceno zlomiti premoč opozicije.

Kaj ima Francija od boja proti kongregacijam?

Edino le velike stroške, kateri se bodo še hudo maščevali nad svojimi provzročitelji. Doslej je država izdajala okoli 200 milijonov frankov za ljudsko šolstvo, zdaj pa rabi naenkrat za 80 milijonov več. To pomenja precej za državo, katera se že sedaj bori s stalnim primanjkljejem v blagajni

Od junija meseca 1902 so zatrli 3000 šol ter otvorili 1400 s posvetnimi učnimi silami, torej je še polovica nenadomeščena. Zatvoriti nameravajo še 1512 šol, v katerih je 144 200 otrok. Samo v 839 občinah morejo sprejeti redovne učence v državne šole, v 296 treba razširiti obstoječe šole, v 719 občinah pa je treba zidati popolnoma nove šole.

Največja kongregacija so pa Šolski bratje, kateri imajo 1372 šol z več nego 200 000 učenci. Teh se vlada še ni upala razgnati, ker jej je nemogoče najti zanje nadomestila. Seveda jih bodo trpeli le, dokler ne dobe kakršnihkoli subjektov, da jim izroče iz rok iztrgano mladino.

Učitelji pa že vpijejo, da imajo — premalo plače. Država jih rabi na tisoče, a jih ni in jih bo morala vzeti za vsako ceno. Kaka bo ljudska vzgoja v takih razmerah, si pač lahko mislimo.

Kriza v Algiru in kartuziani.

Navadnemu smrtniku ni lahko umljivo, kako so sploh mogli priti francoski, kajpada neavtorizirani kartuziani v dotiko z odstopom generalnega guvernerja v Algiru, Revoila. In vendar je poslednji dogodek v silno ozki zvezi s kartuziani, ali bolje z gonjo proti njim. Stvar, ki je še zavita v skrivnostni plašč in so vanjo zapletene najvišje osebe v francoski republiki, je pa naslednja. Poročali smo že, da je neka vplivna oseba ponudila kartuzianom vspešno posredovanje v zadevi avtorizacije, ako ji red izplača zato takoj 300.000 frankov, ki jih dobi dotična parlamentarna skupina, ki bo v zbornici podpirala prošnjo kartuzianov, potem pa še 2 000.000 frankov v volivni fond za dotično stranko.

Da je bila ta zahteva res stavljena, potrjuje po poročilu pariških listov kartuzianski duhovnik Rey. Prior je seveda to ponudbo odklonil. Isto potrjuje urednik lista „Petit Dauphinois“ Besson, ki sicer imena dotične osebe še ne navaja, a se iz vse afere razvidi, da tiči za njo sin ministerskega predsednika Edgar Combes, tajnik v notranjem ministerstvu. Mož je bržkone potreboval denarja, in kje bi ga bil lažje dobil, nego tu, ko bi mu nakana ne bila izpodletela.

Ta ne posebno lepa »aferica« bi pa bila bržkone ostala popolnoma tajna, da ni ministerski predsednik Combes z vsemi silami že dalj časa roval proti generalnemu guvernerju v Algiru Revoilu v prilog svojemu sinu Edgarju. Revoil namreč ni mogel odobravati strastne Combesove gonje proti kongregacijam in je v tej zadevi večkrat glasno izražal svoje mnenje. Combesu je bil to zelo ljub povod, in pričel je z metodo, s katero se komu naglo in sigurno izpodkopljejo tla. Guverner se je zaman pritoževal nad neosnovanimi napadi na njegovo osebo, zaprošene avdience pri Loubetu ni dobil in preostajalo mu ni nič drugega nego demisija. Revoil je torej šel, a Combesov načrt se ni izvršil. Izdajatelj zgoraj imenovanega lista Baragnon je namreč strijc Revoilov. Tako je ta izvedel za Combesove intrige in jih z objavljenjem zgorajšnje afere temeljito prepreč l. Seveda se Combes sedaj izgovarja, da ni na vsej tej stvari nič resnice, in da njegov sin niti ne misli na guvernersko mesto. Bržkone bo ta afera povzročala Combesu še mnogo neljubih neprilik.

Angleži in Irci.

Najnovejša poročila iz Londona javljajo, da se, žal, tudi državnemu tajniku za Irsko Wyndhamu ne bo posrečila akcija, ki so jo pred njim zaman poizkušali izvesti v prilog zatiranim Ircem razni odlični voditelji tega naroda. Da, prišlo je sedaj že tako daleč, da mora imenovani Wyndham sam izjavljati, da na uresničenje takozvane irske Home-rule-Bill ni misliti v sedanjih razmerah. Glavni protivnik irskih teženj je, kar je pač samoobsebi umevno, znani „človekoljub“ Chamberlain, ki ima v Angliji še vedno pretežen vpliv in se mu celo kabinetni načelnik Balfour ne more ustavljati. Neki list pravi, da na uresničenje Wyndhamovega načrta ni mogel nihče resno misliti, kdor pozna sedanje razmere v angleških vladnih krogih. To je po mnenju tega lista ravno tako malo mogoče, kakor n. pr. pri nas ob novitev Badenijevih jezikovnih naredeb od strani kake Baerenreither Pradejeve vlade ali pa uvedba nemškega državnega jezika po ministerstvu Jaworski-Stransky. Razmere so torej za Irce še vedno skrajno žalostne in nesrečni zatirani narod bo moral še dalje ječati pod jarmom brezvestnih angleških mogotcev.

Iz brzojavk.

Zavarovanje delavcev za starostin onemoglost. Notranje ministerstvo je že izgotovilo načrt za zavarovanje delavcev in sloni ta na načelih, ki so izražena v zakonu za bolniška zavarovanja ter za slučaj nezgode. O načrtu se posvetuje najprej posebna enketa. Vlada ga predloži zbornici v jeseni in istodobno umakne načrt o zavarovanju zasebnih uradnikov. — Mladočehi in vlada. »Jihočeske Listy“ javljajo, da je na shodu zaupnikov sklepu o brezobzirni obstrukciji zagotovljena ogromna večina, če vlada ne ustanovi vseučilišča za Moravsko. Potem se razbije parlament. — Prinetti ostane zunanji minister. Rimski listi dementujejo vest o odstopu ministra Prinettija. Minister niti ne misli na odstop. — Umor Ščerbine. Smrtna obsodba proti Ibrahimu je od strani porte oficijelno priobčena ruskemu poslaniku. Sokrivec na atentatu na Ščerbino, neki branjevec v Mitrovici, bo tudi obsojen. — Dogodki na Portugalskem. Glasom vesti iz Lizbone se je v Oporto uprlo sto vojakov 18. pešpolka, ker so bili nezadovoljni z oskrbo. Upornike so odvedli v Lizbono in jih na tihem vkrcali za pot v Afriko. — Kulturni boj v Franciji. 26 pariškim kongregacijskim šolam, so včeraj policij. komisarji vročili dekrete glede razpusta. Tovarno kartuzianov v Laurentu so včeraj zapečatili. Pater Rey kot lastnik je uložil priziv. — Napada na mesto Fez je po poročilih iz Tangera pričakovati vsak hip. Mestu se približuje ogromna armada pod pretendentovim poveljstvom. Tujci so že ostavili mesto. — Nov kitajski podkralj. Yuan-Sikkai je imenovan za podkralja provincij Quantung in Quangsi.

Dnevne novice.

V Ljubljani 18 aprila.

Slovensko-nemška zveza. Na včerajšnjem shodu slovenskih tehnikov se je izrekla jako resnična beseda. Toliko se piše čez grofa Gleispacha, a tukaj v sredini, doma, kjer naj bi bil Slovenec gospodar, se utrjuje nemško gospodstvo! To je krivično in nezdravo! — V resnici: Naš narodni boj je postal medel in brezvspešen, ker je oni organizem, ki naj bi bil trdnjava slovenstva, namreč dežela Kranjska, vsled politične zveze slovenskega in nemškega življa postal demena germanizacije. Stvar se čisto dosledno razvija. V včerajšnjem »Narodu« sicer nekdo zopet taji to zvezo, a glede ljubljanskega mesta stoji stvar tako: Ko so sklepali slovensko-nemško zvezo, so bile v razgovoru tudi razmere v občinskem svetu ljubljanskem, in izrekla se je želja, da dobe Nemci v njem primerno zastopstvo. To je ostalo kot nekaka resolucija, ki se pa ni zapisala. Nemci so se že sklicevali nanjo. A v dotični listini, katero so podpisali vsi paktanti od obeh strani, ni zapisana. Hribarjeva frakcija je sedaj ne priznava, Tavčarjeva pa. — Drugačna stvar je v deželni zbornici. Pri deželnem gospodarstvu so pa zavezani liberalci »varovati nemško posest«. To se pravi: Kar Nemci zahtevajo, se jim mora dati. Kajti Nemci, sklicujé se na prejšnja stoletja, lahko kot nemško posest proklamirajo vse, kar jim je narodno probujenje slovensko s tolikim trudom odvzelo, zlasti vsa mesta. Po nemški razlagi je Ljubljana seveda tudi »nemška posest«. Zato je pa politična zveza popolnoma ob steno pritisnila slovenstvo, a dala neomejen prostor za razširjanje nemške oblasti. Tukaj je glavna rana. Tiste splošne pritožbe o germanizaciji, napadi na Körberja ali Gleispacha, to so prazne pisarije, katere nikomur ne škodijo. To je ravno tako, kakor če bi mušica hotela prebosti starega krokodila. A tu v našem srcu, tukaj pri ognjišču slovenstva, imamo nasprotnika, katerega vsak dan lahko premagamo. A ne: Dobi se slovenska stranka, ki se ž njim zveže, ki mu da deželna sredstva na razpolago, ki sama sebi umori narodno energijo, samo za to, da bi jo pustil oholi tujec poleg sebe živeti še nekaj časa kot ponižno služabnico! V zadnjem času je postalo nemštvo uprav nervozno in izkuša v vsej naglici spraviti v vse javne službe po Kranjskem pristaše najradikalnejšega nemškega nacionalizma. Tudi dežela sama se naj izkoristi v tem oziru kar hitro mogoče. Ker to vedo Nemci, da takrat, ko bo od katoliško narodne demokratične obstrukcije razbit sedanji volivni lonec, bo tudi tega gospodarstva konec. Zato pa si mislijo: Delajmo, dokler je čas. A upamo, da kmalu zasine dan, ko bo Slovenec zopet mogel reči, da je gospodar deželnega zbora!

Nemški načrti. Nemci kujejo dalje svoje načrte, kako bi podjarmili lepo gorenjsko dolino. Sedaj kujejo ob načrtu razdeliti občino Jesenice, oziroma Savo odločiti od Jesenic, da bi tako Sava bila samostojna občina. Ob enem se pripravljajo na naskok za občinske volitve na Koroški Beli, kjer upajo od tovarne na Javorniku dobiti mnogo glasov. Vsekakor je treba biti Slovencem na Gorenjskem čuječim, a to že danes zagôtavljamo, da bo naša delegacija, ako Nemci pridejo s svojo zahtevo o delitvi Jesenic, v deželni zbor, storila vse, kar je treba proti toliki nemški prešernosti.

V bratski slogi sta zopet „Slovenski Narod“ in — »Grazer Tagblatt« s svojimi »Deutsche Stimmen aus Krain«. Oba sta edina v tem, da se g. župnik Šinkovec ne sme imenovati častnim občanom jeseniškim, in oba si domišljujeta, da tudi tozadevno mora veljati na Jesenicah nemška komanda. »Deutsche Stimmen« tudi odkritosrčno povedo vzrok te nemške boli. S takimi imenovanji bi namreč slovenski glasovi v prvem razredu pri občinskih volitvah na Jesenicah narastli in tega Nemci ne marajo, kakor pravijo »Deutsche Stimmen« Ko je bil imenovan baron Schwegel častnim občanon jeseniškim, tedaj je bilo pa za »Deutsche Stimmen« vse prav in dosledno tudi za — »Slovenski Narod«. »Deutsche Stimmen« menda pričakujejo, da bodo Slovenci na Jesenicah tako najivni, da se bodo ozirali na nemške vzdibljeje.

† **Ivan Šafer.** Kakor smo že včeraj med brzojavnimi novicami sporočili, je umrl župnik Ivan Šafer v Dupljah pri Tržiču. Pokojnik je bil rojen v Mekinjah 21. oktobra 1838 in v mašnika posvečen 1. avg. 1863. Kot kapelan je služil do l. 1868 v Metliki, do l. 1874 na Vrhniki, kot župni upravitelj in župnik na Selu pri Kamniku do l. 1883, kot župnik v Grahovem do l. 1893, odslej do svoje smrti v Dupljah. Letos je prosil za pokojnino, ki mu je bila tudi že obljubljena; toda preden je mogel stopiti v pokoj, se je nevarno prehladil in po kratki bolezni umrl. Pokojnik je bil vnet duhovnik in velik učenjak. Govoril je tudi laški in francoski; bil je temeljito izobražen zgodovinar in znan strokovnjak v prirodoslovju. Njegove zbirke rastlin in raznih denarjev so velike vrednosti. N. v. m. p.!

Časnikarski sestanek. Gospode, ki pridejo že v torek v Ljubljano, vabimo, da pridejo zvečer v „Meščanski klub“, („Katoliški Dom“, I. nadstropje). Na shodu, ki se vrši prihodnjo sredo, bo mej drugim tudi poročilo o ustanovitvi časnikarskega društva. Gospode, ki so dobili vabila, prosimo, da se shoda gotovo udeleže, ker je čvrsteja organizacija slovenskega krščanskega časopisja nujno potrebna. Skupni obed bo v sredo ob ½1. uri popoludne v vrtnem salonu g. Križeve restavracije „pri zvezdi“ na cesarja Jožefa trgu.

Protestni shod slovenskih velikošolcev v zadevi značilnega imenovanja g. Hitija asistentom tukajšnjega kmetijsko kemičnega preskuševališča se je vršil včeraj zvečer v tukajšnji Hafnerjevi pivovarni. Udeležba je bila z ozirom na to, da se je shod vršil ob dovršenih počitnicah, prav častna. Navzočne gg. velikošolce je pozdravil tehnik g. Hajne, ter pozdravil tudi navzočega »Slovenčevega« poročevalca, češ, da se je »Slovenec« zadeve dobro poprijel, »Narod«

pa je igral čudno ulogo. (Klici: »Jo večkrat igral«) To je značilno! (Ob teh besedah sta vstala zastopnika »Narodovo« liberalnega dijaštva gg. Hočevar in Kobau ter sta zapustila sobo z izjavo, da sta mislila, da se bo shod vršil brez politike. Ostalo dijaštvo ni imelo povoda pridružiti se nervoznosti teh dveh gospodov. »Narodovemu« poročevalcu je bila namreč ravno tako prosta pot na zborovanje, kakor našemu, in če ni prišel, tedaj je le ponovno označil »Narodovo« tozadevno stališče. Pri g. Kobalu in g. Hočevarju bi bila torej na mestu jeza le proti »Narodovemu« stališču, ako ni njujina kri glede narodnosti v liberalizmu zvodenela). G. Hajne je nato razpravljal zadevo imenovanja g. Hitija, kar smo v našem listu že ponovno storili. Povdarjal je, da je drugi prosilec g. Nusbaum imel veliko boljša spričevala, a da se je reklo, da je za dva dni prepozno uložil prošnjo, dočim je bil v resnici rok za razpis še nekaj dni. Prosil je tudi neki Čeh, ki je imel pet let prakse, a temu so takoj odgovorili, da ga ne sprejmo, ker ne zna slovenščine, Nemca Hitija so pa sprejeli, dasi ni vešč slovenščine! V kuratoriju, v katerem so štirje Slovenci in trije Nemci, je z intrigo propadel slovenski kandidat. »Narod« izjave slovenskih tehnikov pričetkom ni hotel sprejeti, »Slovenec« pa je bil pripravljen jo takoj sprejeti, »Narod« se je obotavljal in končno je dr. Tavčar vendarle dovolil priobčiti izjavo kot poslano. — Zakaj se je »Slovenski Narod« branil sprejema, ima svoj vzrok, katerega ne bomo na zborovanju pretresavali. (Klici: „Strah je imel!“) Ne razumem torej, pravi govornik, zakaj sta se oddaljila dva gg. akademika, kar sem dejal, je res. Ali naj bomo hvaležni, ako „Narod“ na nas zvrača vso odgovornost? Sploh pa nismo v „poslanem“ nikogar žalili, ker nič neopravičenega nismo rekli Vzrokov „Narodovega“ stališča, kakor rečeno, tu ne bomo razpravljali, ker gosp. dr. Tavčar nas menda smatra premalenkostnimi, da bi nas uvajal v svojo visoko politiko. Faktum je, da „Narod“ naše izjave ni hotel prinesti drugače, nego kot „poslano“. (Klici: „Škandal od „Naroda“!) Mi si bomo to tudi zapomnili. Mi zahtevamo, da pride v naši deželi do kruha, ako je na razpolago, v prvi vrsti Slovenec. Gospoda naj se ozira na to, kako delajo v tem oziru Čehi. Nemci dajo, kjer imajo moč, kruh raje ciganu, nego Slovencu. Preskuševališče je deželni zavod, vzdržujejo ga v prvi vrsti kmetijska družba, trg. zbornica, vlada dá za vzdrževanje nekaj malega. (Klici: „In še to so slovenski grši!“) V tem oziru je treba odločnega nastopa. Mi nismo ne „Narodovi“, ne „Slovenčevi“ hlapci in nastopamo samostojno, a v glavo nam ne gre „Narodova“ „Vorzimmerpolitik“. Naša naloga je, razkrinkati vsako korupcijo. Žalostno bi bilo, ako bi se ne našlo par akademikov, ki bi se ne upali odločno nastopiti. Mi smo še preponižno nastopili, preponižno smo „Narod“ prosili in protest je bil še premil. Sedaj se bo v zadevi imenovanja vršila še ena seja kuratorija, ker je prvo imenovanje razveljavljeno in Nemci sedaj lažejo okoli, češ, da je Hiti sin revne vdove ter naj se radi tega ponovi imenovanje. Kdo se pa briga za slovenskega dijaka? Če gladu umiramo, se Nemci za nas ne brigajo! Govornik ožigosa tudi res kričeče dejstvo, da je notranje poslovanje kemičnega preskuševališča v slovenski deželi popolnoma nemško! O zadevi, kake korake je storiti, da se prepreči zopetno imenovanje gosp. Hitija, se je razvila daljša debata. Gospod Jenčič je bil mnenja, da bi deputacija šla k slovenskim članom kuratorija. G. Žerjav je dejal, da v tej zadevi ni treba imeti nobenih ozirov. Zahtevati moramo, da se zavod od kraja reformira. Zabavljamo čez Körberja in Gleispacha, ker imenujeta nemške uradnike. Doma moramo v prvi vrsti protestirati, da slovenska večina v deželnem zavodu imenuje Nemca za uradnika. G. Widmayer pravi, da je bil rok razpisa službe do 15. aprila, službo so pa oddali že okolu 7. aprila, torej se ni čakalo do določenega roka, da bi se še kdo oglasil. To je foparija! Naposled je bil sprejet predlog, da se imenom visokošolcev poda deputacija gg. akademikov Hajne, Tejkal in Eg. Starek slovenskim članom kuratorija in zahteva razpis novega termina, ker je bila vsled odločbe kuratorija nekaterim, ki bi sicer še prosili, vzeta možnost vložiti prošnje. Dalje se je naročilo deputaciji, naj zahteva, da se notranje uradovanje v preskuševališču tako uredi, kakor je to slovenskemu značaju dežele primerno. Naposled je g. Hajne prebral došlo pismo gg. Kobaua in Hočevarja, v katerem pravita, da se bo tudi dijaštvo njujinega prepričanja pridružilo akciji, katero bo smatralo v tej zadevi za potrebno. (Najprej naj ta dva gospoda s svojim velikim vplivom pričneta akcijo pri »Narodu«, da se premakne z nemškutarskega stališča!) Gospod Žerjav se zahvali slovenskim tehnikom, da so sklicali shod in za njihovo odločnost, ker dasi je Ljubljana prijazno mesto, se vendar v njej redkokrat čuje odločna narodna beseda. G. Hajne zaključi zborovanje z željo, da bi v označeni zadevi vse slovensko dijaštvo podpiralo slovenske tehnike. Naj bi slovensko dijaštvo tudi v slučaju, ako bo treba storiti tozadevne še druge korake, složno nastopalo.

Umirovljen je na lastno prošnjo poštni višji oficijal g. August Sturm v Trstu.

„Slomškova zveza“ ima letošnji občni zbor binkoštni ponedeljek in torek v Ljubljani. Referati in in nasveti naj se do 1. maja priglasé na naslov: Fran Jaklič, učitelj v Dobrepoljah.

Napreden občinski odbor. Iz Žirov se nam poroča: Ker dobimo brzojavno zvezo z Idrijo, želeli so mnogi obrtniki in trgovci, naj bi se brzojavna zveza podaljšala do Gorenje vasi, kjer že imajo brzojavno postajo. Naš državni poslanec je storil v tem oziru potrebne korake pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu in pri trgovinskem ministerstvu na Dunaju. Brzojavna zveza je bila obljubljena, treba je bilo iz formalnih ozirov le še prošnje občinskega zastopa. Ta pa, ki je po večini »napreden«, je nedavno v svoji seji odklonil brzojavno zvezo Žirov z Gorenjo vasjo proti glasovom katoliško-narodnih odbornikov. To je junaštvo »naprednjakov!«

Sedmina po pok. gosp. Jerneju Koscu, župniku Škocijanskem, se bode opravila v četrtek 23. t. m. ob 10. uri dopoldne v Škocijanu. Sorodniki, prijatelji, znanci se tem potom vljudno povabijo.

Konferenca duhovščine novomeške dekanije, naznanjena za 21. t. m. v Stopičah, se preloži zaradi semnja v Novem mestu.

Za slovensko vseučilišče pripravljajo slovenski visokošolci na Dunaju veliko manifestacijo.

Stavka zdravnikov. Gospodje člani zdravniške zbornice kranjske in njih namestniki so odložili svoje mandate, ker jim delokrog nalaga pač veliko zahtev od strani vlade, a nobenih pravic.

— **Salezijanci** Na Rakovniku imajo nov lep kip Marije, pomočnice kristjanov. Visok je 1 m. 50 cm. in kar je največ vredno, dopada vsem; obraz Marije in Jezuščka je prav mil, ljubeznjiv. Prihodnjo nedeljo, dne 26. aprila ob 6 uri popoldne bodo kip na prostem pred zavodom blagoslovili in ako bo ugodno vreme, bo procesija okoli Rakovnika. Kip bodo nosili člani moške Marijine družbe. Vabljene so zlasti Marijine družbe iz Ljubljane. Salezijancem res privoščimo, da bi dobili mnogo dobrotnikov za njih dobrodelen zavod.

— **Volitve v celjski mestni zastop.** V kratkem se vrše za celjski mestni zastop nove volitve. Volivni imenik je tako napačno in namenoma krivo sestavljen, da bi celjsko mestno stranko moralo biti naravnost sram, da se s takimi sredstvi vzdržuje na krmilu. Med volivci je vse polno mrtvecev, pruskih in madjarskih državljanov. Slovenci, ki bi v navadnih razmerah imeli v 1. in 2 razredu večino, so razmetani poljubno po 3. razredu, kjer odločuje par sto navideznih nemških davkoplačevalcev, komijev, za katere plačuje, samo da imajo volivno pravico, pruski fond mulen kosten davek. Zoper imenik so Slovenci vložili seveda reklamacije, ker je popolnoma krivično sestavljen in ker je mnogo slovenskih volivcev izpuščenih.

— **Tatvina v cerkvi.** Iz Št. Petra pri Gorici se piše: V noči med zadnjim četrtkom in petkom sta okradla pri nas dva zlobneža altar M. B. Še predpolnem sta se dala zapreti v cerkev in sicer sta se skrila na koru v precej prostorno omaro za note; tu sta čakala noči. Polnoči potem sta oropala kip rožnivenske M. B., ki je imel veliko dragocenosti na sebi. Škode je gotovo dobrih 1600 kron. Nato sta poskušala odpreti tudi nabiralnike, a ker so trje železni, jih nista mogla odpreti; odprla sta le en lesen nabiralnik, v katerem pa ni moglo biti kaj posebnega, k večjemu kaki 2 kroni. Iz cerkve sta skušala priti najprvo pri velikih vratih, a teh na noben način nista mogla odpreti; poiskala sta nato lestvo, ki je bila za velikim altarjem. Po lestvi sta splezala na prižnico, in tako prišla v zakristijo. Od tu sta prišla prav lahko na prosto, ker je bila zakristija od znotraj zaklenjena in ključ v ključavnici. Zjutraj je eden izmed nju nekaj zlatnine ponujal naprodaj v Gorici. Upamo, da se bo posrečilo policiji zločinca najti.

— **Premog našli.** Med Ljutomerom in Ormožem pri Veličanah in Svetinjah so baje našli rudosledci, da je jako veliko premoga. Že 17 metrov pod zemljo so zadeli ob premog. Premog je po njihovi izjavi najboljši izmed vseh do zdaj znanih na Štajerskem. Da bi le Slovenci sami izrabljali bogastvo slovenske zemlje.

— **Tovarna pogorela.** Tovarna vžigalic g. Vošnjaka na Spodnjem Štajerskem je skoro vsa pogorela. Škode je okolu 20.000 K.

— **K blagoslovljenju zastave slovenskega katol. delavskega društva v Gorici**, ki bo dne 3 maja, se poroča: Zastava „Slov. katol. delav. društva v Gorici“ je v dveh barvah; ena polovica je bela, druga pa rumena Sredi zastave je všita na vsaki strani slika sv. Jožefa, katero je izdelala blag. gospica Henrika Šantel ova. Nad sliko je napis: „Slovensko katoliško delavsko društvo v Gorici“, pod sliko pa: »Sv. Jožef, prosi za nas!« Napisi in okraski na zastavi so sè zlatom vezani. Vrhu zastave sta prišita dva traka, prvi črnorumen, drugi pa belo modro-rudeč. Zastava se je izdelala v obrtni šoli za umetno vezenje društva „Šolski Dom“ pod vodstvom blag. gospice Eme Arko.

— **Prosluli celjski Pollanetz — na bobnu!** Ob času češkega obiska se je med drugimi nemškimi Celjani posebno odlikoval ponemčenec Pollanetz, ki je ob 2. uri po noči iz zasede napadel učitelja Gostinčarja — s polenom. Gostinčar je moral braniti svoje življenje s samokresom in je ena krogla obtičala napadalcu Polancu, ki je bil najet od nemške stranke, v črepinji. Sodna razprava žalibog ni dognala popolne jasnosti o tem dogodku, kar je n. pr. znani Nemec Simmler v svojem časopisu »Ringu« pred nedavnim sam trdil. Za svoj »slavni« čin je pa vsled priporočila nemške stranke dobil od proslule »Südmarke« 2000 gld., in je ob živahni agitaciji otvoril v Celju svojo trgovino z »Südmarkinim« denarjem. Toda Bog je pravičen. Darilo za tolovajski napad na slovenskega učitelja pri Polancu ni imelo blagoslova. Pred velikonočnimi prazniki je moral naznaniti oblasti, da se je pogreznil črez grlo v dolgove in zaprli so mu trgovino. On sam se sicer lahko smeje, kajti napravil je vsekako lepo kupčijo — z nemško stranko, ker sam itak ni mogel ničesar izgubiti. Celjska nemška stranka je pa spet bogatejša na izkušnjah, da se na umeten način in z nepoštenimi sredstvi — nemštvo le na videz vzdržuje, da pa propada. — Nadaljevanje o novih nemških konkurzih sledi — —.

— **Zidarska stavka v Zagrebu** se še ni poravnala, kakor se je mislilo. Zidarji zahtevajo poleg deseturnega dela še zboljšanje plače 80 vinarjev na dan. Delodajalci pa ne morejo na to pristati, a ker so vezani na gotove pogodbe, do kdaj imajo dovršiti zgradbe, so jim dotični gospodarji popustili tako, da jih dogovori ne vežejo. Zidarji pravijo, da morejo vzdržati še dva meseca v stavki, in se jih je že mnogo razšlo. Domači zagrebški zidarji pa vendar niso zadovoljni s stavko, ker v Zagrebu se ne da brez dela živeti, pa je nade, da bodo ti delavci popustili ter se posla lotili!

— **Iz Novega mesta** se nam piše: V nedeljo zvečer se je izvršil nemal škandal v neki gostilni. Vse govori o tem, če tudi so ga mislili povsem prikriti, ker so pri tem prizadeti — „uradniki“. Ker dotični gospodje tako radi v „Narod“ pisarijo o vsakem še tako malem pregrešku, bodisi resničnem ali izmišljenem, kakega duhovnika, zato danes mi v javnost nesemo njihovo afero. Kljub temu vendar nečemo navajati imen oseb, ki so se udeležile pretepa. Dovolj je žalostno, ako se uradnik spozabi tako daleč, da se po javnih lokalih pretepa s svojimi sotovariši. Kaj naj reče k temu preprost človek, če vidi, da se valja po tleh uradnik, ki bi imel biti v izgled drugim? Razni dovtipi se slišijo zdaj. Ali bo poseglo vmes tudi državno pravdništvo, ni še znano.

— **Nova podružnica** „Slovenskega planinskega društva“ se je ustanovila na Jesenicah na Gorenjskem. Pravila je visoka deželna vlada odobrila in vsled tega se vrši v nedeljo 19. t. m. ob 3. popoludne v restavraciji pri kolodvoru na Jesenicah ustanovni občni zbor, katerega se udeleži tudi osrednji odbor iz Ljubljane ter vabi člane iz bližnje Radovljice in okolice in tudi ljubljanske člane na ta za delovanje in razvoj Slov. plan. društva zelo važen shod.

— **Dekanija ljubljanska** ima prihodnjo sredo 22. t. m. mesečni sestanek Sodal. Sami Cordis.

— **Živinski semenj v Črnem vrhu nad Idrijo** bo tudi letos na dan sv. Jurija, to je 24. aprila. Kupci se opozarjajo na ta semenj, ker je vedno jako veliko goveje živine na prodaj.

— **Otrok zgorel** je Mariji Počar v vasi Belsko v postojnskem okraju.

— **Iz Novega mesta**, 17. aprila. Od pete ure zjutraj vedno sneži. Sneg tudi obleži. Predzadnji sneg ni provzročil posebne škode. Kaj bo zdaj, to je v božjih rokah. Nevarnost za trto, ki je že precej odgnala, in za cvetoče drevje: hruške, črešnje, češplje, breskve, marelice, tudi za jablane je silno velika.

— **Razpisane ustanove.** Od drugega semestra šolskega l. 1902/1903, dalje se bodo podelile nastopne dijaške ustanove: Na gimnazijo omejena dijaška ustanova dr. Andreja Čebaška letnih 168 K. Pravico do nje imajo dijaki iz ustanovnikovega sorodstva in, kadar ni teh, dijaki iz fare Smlednik. Pravica podeljevanja pristoji kn. šk. ordinarijatu v Ljubljani. — Gašperja Glavatitza letnih 80 K za dečke in mladeniče iz rodu ustanovnikovih bratov in sester. — Jožefa Globočnika letnih 87 K, ki se more uživati od drugega ljudskošolskega razreda do bogoslovja. — Jožefa Gorupa v letnem znesku 500 K. Ta ustanova se more uživati na srednjih in na visokih šolah in se poviša na letnih 527 K, kadar uživavec ustanove odide na visoke šole. — Jožefa Gorupa cesarja Franca Jožefa I. jubilejska ustanova za trgovinske akademike slovenske narodnosti letnih 600 K. — Frančiška Janeschitza letnih 250 K, ki ni omejena na noben učni oddelek. — Matija Kodella letnih 105 K 93 h samo za ustanovnikove sorodnike iz hiš 19 in 20 v Dupljah pri Vipavi. — Dijaška ustanova Simona Kosmača letnih 192 K, do katere užitka imajo pravico samo potomci ustanovnikovih bratov: Frančišek, Janez, Jakob, Anton in Urban Kosmač. Pravica podeljevanja pristoji knezoškofijskemu ordinarijatu v Ljubljani. — Drugo mesto na visoko šolo omejene dijaške ustanove Frančiška Kotnika letnih 800 K. Pravico do nje užitka imajo visokošolci slovenskega materinega jezika in slovenske narodnosti, ki so rojeni v občini Vrhnika, kadar ni teh, visokošolci slovenske in sploh slovanske narodnosti. — Ustanova Klemena Tadeja grofa Lanthierija letnih 167 K, ki od 3. ljudskošolskega razreda ni omejena na noben učni oddelek. Pravica podeljevanja pristoji vsakočasnemu županiku in dekanu v Vipavi. — Prvo mesto na realko omejene ustanove Jožefa Mayerholda letnih 48 K. Pravico do nje užitka imajo zlasti sorodniki ustanovnikovi in, kadar ni teh, sinovi ubogih katoliških starišev iz fare sv. Jakoba v Ljubljani. Pravica predlaganja pristoji knezoškofijskemu ordinarijatu v Ljubljani. — Tretje mesto dijaške ustanove Krištofa Plankelja letnih 72 K, ki se more uživati med gimnazijskimi nauki pet let, in sicer 12. do 17. leta. Pravico do nje uživanja imajo učeči se meščanski sinovi iz mesta Kamnika in kadar ni teh, iz mesta Ljubljane. — Drugo mesto prve dijaške ustanove Antona Raaba letnih 272 K, ki se more uživati od pričetka IV. do konca VI. gimnazijskega razreda. Pravico do nje imajo dijaki, ki so meščanski sinovi ljubljanski. Pravico predlaganja ima mestni magistrat v Ljubljani. — Peto in šesto mesto ustanove rezervnega zaklada letnih 238 K, ki ni omejena na noben učni oddelek. Pravico do nje užitka imajo ubogi, pridni in dobro se se učeči dijaki sploh. — Dijaška ustanova Simona Robiča letnih 200 K, ki se more uživati do osmega gimnazijskega razreda. Pravica podeljevanja pristoji župniku v Kranjski gori. — Prvo mesto dijaške ustanove Jožefa Rozmana letnih 132 K 30 h, ki se more uživati do zvršetka gimnazijalnih, realčnih in vseučiliških naukov. Pravica podeljevanja pristoji knezoškofijskemu ordinariatu v Ljubljani. — Dijaška ustanova Frančiška Schabatza letnih 98 K 20 h, ki od gimnazije dalje ni omejena na noben učni oddelek. Pravica podeljevanja pristoji vsakočasnemu županiku in dekanu v Postojni. — Prvo mesto dijaške ustanove Martina Leopolda Scheera letnih 380 K, ki se more od sedmega gimnazijskega razreda dalje uživati do zvršetka medicinskih, pravoslovnih in bogoslovnih naukov. Pravica predlaganja pristoji mestnemu magistratu v Ljubljani. — Prvo mesto na gimnazijalne nauke omejene dijaške ustanove Jožefa Schifferja pl. Schiffersteina letnih 280 K. Pravica predlaganja pristoji knezoškofijskemu ordinariatu v Ljubljani.

(Dalje prih.)

— **Sejmi po Slovenskem** od 20. do 25. aprila. Na Kranjskem: 20. v Radečah in Leskovcu pri Krškem, Podbukovju, Igu, Ribnici, Jagnenci, Vačah in Sturiji; 21. v Novemmestu, Metliki in Bušeči vasi, 22. v Motniku; 23. v Strugah in pri Cerkvi; 24. v Škofji Loki, Št. Juriju pri Gambergu, Kotredežu, Planini, Radoljici, Črnem vrhu in Žužemberku; 25. v Bučki, na Grosupljem, Hotavljah, Kranju, Mozelju, Sv. Juriju pri Svibnjem in Sv. Volbenku. — Na slovenskem Štajerskem: 20. pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, Sv. Mohorju, Rogatcu, Vojniku in pri Sv. Tilnu; 22. v Sevnici, Ljutomeru in na Vranskem, 24. v Hočah, St. Juriju ob južni želez., St. Juriju v Hrastovcu, St. Juriju v Svičini, Kanižu, Ptuju, na Laškem in Zdolah; 25. v Kostrivnici, St. Juriju ob Tabru in Dobovi. — Na Koroškem: 23. v Milštatu; 24 v Guštanju in Blatogradu. — Na Primorskem: 20. v Turjaku (dva dni), v Vidmu (osem dni); 23. v Tolminu in Cerknem; 24. v Komnu; 25. v Cevdatu, Jelšanah in na Kviškem.

Ljubljanske novice.

Shod volivcev katoliško-narodne in krščansko-socialne stranke se vrši, kakor smo že včeraj omenili, jutri ob ½10. uri dopoldne v veliki dvorani »Katoliškega doma«, na Turjaškem trgu. Ker bode na shodu poročal državni in deželni poslanec g. dr. Ivan Šusteršič o velevažnih zadevah, pričakujemo, da se gg. volivci shoda prav gotovo udeleže. Na dnevnem redu bodo tudi volitve v ljubljanski obč. svet.

Občinske volitve ljubljanske se pričnó prihodnji ponedeljek. Puhu oklic narodno-napredne stranke smo že v torek razkosali, danes pa smo posvetili poseben članek bahanju liberalcev o regulaciji, katero so izvršili tako, da bi človek, ki bi nalašč jo hotel pokvariti, ne mogel jo tako zavoziti, kakor jo je glede regulacije zavozil ljubljanski magistrat. Mnenje naše stranke glede letošnjih občinskih volitev bodo gg. volivci imeli priliko čuti na jutrišnjem volivnem shodu. Magistratna stranka je dobila protest gostilničarjev, da ni poprašala za mnenje glede kandidatov niti ljubljanske gostilniške zadruge. Posebno veliko je ogorčenje proti kandidaturi gospoda dvornega svetnika v pokoju doktorja Kreka v III. razredu. Vsi trezno misleči ljudje priznavajo, da je »Slovenec« prav storil, da je ožigosal to protiljudsko početje magistratovcev, ki v obrtniškem razredu kandidirajo dvornega svetnika. Res čudimo se, da g. dvorni svetnik nima toliko takta, da bi prepustil svoje mesto raje kakemu obrtniškemu zastopniku. Izvestna gospoda hoče obrtniško zastopstvo v ljubljanskem občinskem svetu kakor mogoče omejiti, da bi tako pri svojem »gospodarstvu« bila manj ovirana. Posebno ljubezen ima ta gospoda do kandidatov penzijonistov, katerih letos kar tri kandidira. To je tudi dokaz, da je sedanji občinski zastop že davno zrel za »penzijon«.

Hartmanov oratorij. Jutri se bo čitalo po ljubljanskih cerkvah sledeče oznanilo: V sredo in četrtek zvečer ob ¼8 se bo izvajal v stolnici oratorij „Sv. Frančišek“, t. j. opevali se bodo nekateri odlomki iz življenja sv. Frančiška, na pr. spreobrnjenje sv. Frančiška, ustanovitev treh redov, vtisnjenje sv. ran in svetnikova smrt. Take oratorije je vpeljal v spodbudo ljudstva sveti Filip Neri v cerkvah in oratorijih ali kapelah, da bi z njimi poživil vero med ljudstvom. Tudi oratorij „Sv. Frančišek“ se bo v cerkvi izvajal zgolj le iz tega namena, da se širše občinstvo seznani z duhom svetega Frančiška in se vname v ljubezni do milega Zveličarja. V Rimu in po Italiji se večkrat vrše take duhovne glasbene predstave v cerkvah, kamor prav za prav spadajo. Naj se vam torej ne zdi čudno, da se tudi v Ljubljani poje oratorij v cerkvi, ker je v resnici duhovna glasba Priporoča se Vam obisk oratorija in cerkve dostojno vedenje. Sv. Rešnje Telo se bo med oratorijem shranilo v knezoškofijsko kapelo.“

Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani priredi jutri družbinski večer ob tri četrt na 7. uro zvečer v veliki dvorani »Katoliškega doma«. Vstop prost.

Podporno društvo delavcev in delavk tobačne tovarne je sklicalo shod, ki se je sinoči vršil v „Katoliškem domu“. Odbor je povabil državna poslanca dr. Šusteršiča in dr. Žitnika, da zaslišita želje delavstva v tobačni tovarni. Poslanec dr. Žitnik v svojem nagovoru našteva želje delavstva v tobačni tovarni. Te zahteve se tičejo plač, stanovanj in preskrbnine za starost. Z ozirom na veliko draginjo v Ljubljani je pač opravičena zahteva, da se delavcem in delavkam v tobačni tovarni plače primerno zboljšajo. Ženske imajo povprek po 1 K 40 v na dan, moški po 1 krono 40 v do 2 kroni 10 v. Z ozirom na to, da pri večini odpade zaslužek ob nedeljah in praznikih in so moški večinoma oženjeni, je gotovo opravičena zahteva, da se te skromne plače delavcev primerno zvišajo. Nič boljše niso plačani delavci s tedensko plačo. Dalje so plače posameznih kategorij neprimerno uravnane, brez pravega sistema. Tobačna režija ima na leto lepe dohodke, od katerih bi mogla nekaj odstotkov porabiti za svoje delavce ter zasebnim podjetnikom dajati vzgled tudi glede zdravih stanovanj in preskrbnine za starost. Delavska stanovanja so draga in večinoma nezdrava. Država bi morala za te svoje uslužbence storiti svojo socialno dolžnost. Tako bi si vzgojila stalno delavstvo brez škode za poljedelstvo. Posebno goreča želja teh takorekoč državnih delavcev je, da bi si mogli tekom let zagotoviti primerno preskrbnino za starost. Vse delavstvo je pripravljeno plačevati primerne prispevke, a treba je preje ustanoviti državno zavarovalnico za starost. Že nekaj let obljubuje država zavarovanje delavskih stanov. Do danes pa dotični načrt zakona ni še izgotovljen. Ta naprava je koristna in nujno potrebna iz raznih razlogov. Govornik konča z obljubo, da hočejo državni poslanci storiti vse potrebne korake, da se delavstvu v tobačni tovarni primerno zvišajo plače, preskrbi vsaj večini zdrava stanovanja, vsem pa s prispevki preskrbnina za starost. — Poslanec dr. Šusteršič naglaša, da je dolžnost vsacega poslanca skrbeti osobito za delavske stanove, ki s svojimi rokami ustvarjajo blago in denar. Države dolžnost pa je, da ona drugim daje dober vzgled in vsaj v svojih podjetjih napravi red, kakor ga zahtevajo socialne razmere časa. Zato hočejo državni poslanci tudi v tem oziru zastaviti svojo besedo. Delavci pa naj se organizujejo ter združeni vstrajajo, da se jim uresničijo vsaj najnujnejše zahteve, ki so povsem opravičene in utemeljene. Konečno je mej živahnim odobravanjem soglasno obveljala naslednja resolucija: „Shod podpornega društva delavcev in delavk tobačne tovarne v Ljubljani izjavlja, da so vsled ogromnega podraženja stanovanj in živil delavske razmere za bodoče postale neznosne. Neobhodno je potrebno, da se vsaj v tistem razmerju, v katerem se je podražilo življenje, zvišajo tudi delavske plače. V tem oziru so vsi delavci edini in naročajo odboru podpornega društva, da vse potrebno ukrene za izvršitev te nujne zadeve. Zaupno pričakujemo v ta namen tudi podpore društvu naklonjenih gg. državnih poslancev.“

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo vabi uljudno gosp. odbornike k seji za dne 19. t. m. ob ½ 11 uri dopoludne, ki se vrši v društvenih prostorih Sv. Petra ulica št. 5. Vsled važnosti dnevnega reda se toraj vabijo, da se polnoštevilno udeleže. Jakob Accetto načelnik.

Komisijonelna klasifikacija konj, katera se vrši po izvrševalnih določilih k zakonu o stavi konj z dne 16. aprila 1873 zopet letos, se bo vršila, glasom razpisa c. kr. deželne vlade z dne 18. februarja 1903. št 3793, za mesto Ljubljano dne 4., 5. in 6. maja t. l. in sicer na trgu pred šempetersko vojašnico po nastopnem redu: Dne 4. maja t. l. *a)* ob 9. dopoldne za II. okraj (Št. Jakobski del); *b)* ob 10. dopoldne za III. okraj (dvorni del). Dne 5. maja t. l., ob 9. dopoldne za IV. okraj (kolodvorski del). Dne 6. maja t. l., *a)* ob 9. dopoldne za I. okraj (šolski del); *b)* ob ½ 10. dopoldne za V. okraj (predkraji: Hradeckega vas, Dolenjska cesta, Hauptmanca, Ilovica, Karolinska zemlja, Črna vas); *c)* ob 10. dopoldne za Vodmat; *d)* ob ½ 11. dopoldne za vse one konje, ki so bili 4. in 5. maja zadržani.

Zaročil se je gospod Fr. Simončič, sprevodnik južne železnice, z gdč. Marijo Mohar, gospod Edm. Kavčič, trgovec, z gdč. Frančiško Verbič; g. Ernst Bruss, natakar v Bohinju, s šiviljo gdč. Mar. Pavlin; gospod Vinko Kostanjevic, trgovski sotrudnik, z gdč. Marijano Podpeskar; g. Josip Horvat, c. kr. finančni nadpoznik, z gdč. Marijo Sušnik, gospod dr. Mirko Grasselli, c. kr. sodnijski pristav, z gdč. Marijo Ano Prosenc.

Ljubljanski Nemci so imeli volivni shod, na katerem so sklenili, da se ne udeležé letošnjih občinskih volitev.

V Ljubljanico je skočil pri Stefanskem mostu neki domobranec. Užitninski pazniki so ga rešili iz vode.

Najden je dobro ohranjen havelok.

Iz bolnice Ivan Rane, sin kajžarja iz Dravelj si je včeraj na levi roki pri rezanju slame odsekal sredinec in kazalec. Oddan je bil v deželno bolnico.

Najdena ura. Najdena je bila v Šolskem drevoredu zlata ženska ura.

Reditelјstvo pri oratoriju „Sv. Frančišek“ so sprejeli gg. slovenski visokošolci.

V Samassovi tovarni bodo jutri slovesno pripeli g. Strelu na prsi zaslužni križec, s katerim ga je za 50 letno zvesto delovanje pri tej tvrdki odlikoval cesar. Pri slavnosti bo navzoče delavstvo tovarne.

Mestna posredovalnica za delo in službe, Mestni trg št 27. Od 10. do 16. aprila je dela iskalo 15 moških in 29 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 3 moškim in 34 ženskim delavcem, v 27 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. januvarja do 16. aprila je došlo 837 prošenj za delo in 741 delo ponudeb, v 477 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj, moški: 1 klepar, 1 mizar, 2 kočijaža, 10 konjskih hlapcev, 1 kavarniški vajenec, ženske: 2 prodajalki, 1 kolektantinja, 4 računajoče natakarice, 2 kuharici k orožnikom, 18 deklic za vsako delo, 5 kuharic 6 deklic k otrokom, 9 gostil. deklic, 6 dekel za kmetsko delo. Službe iščejo moški: 3 komiji, 1 najemnik gostilne, 1 sodar, 4 pisarji, 3 hišniki, 1 graščinski sluga, več trgovskih slug, 2 trgovska vajenca, ženske: 1 kavarniška blagajničarka, 1 hotelska sobarica, 1 šivilja in drugi posli. Oddati je 4 stanovanja z 2 in 3 sobami in več mesečnih sob. V najem se išče stanovanje s 5 sobami.

Pošten mož. 50 kron je izgubil na poti iz tobačne tovarne uradni sluga tobačne tovarne gospod Zuhiat. Delavec državne železnice Popih je našel to svoto in ko je pozneje videl, da gospod Zuhiat nekaj išče po cesti, se je sam oglasil in izročil gosp. Zuhiatu najdeno svoto, ne da bi zahteval kaj najdenine.

Zidarska dela. Te dni so pričeli na vrtu dr. Jos. Kosterja v Knaflovih ulicah snaženje stavbnega prostora in kopati temelj za poslopje „Narodne Tiskarne«. Kmalu pričnó tudi z zgradbo hiše avstro-ogrske banke. Temelj kopljejo za Bučarjevo vilo v Malih Čolnarskih ulicah; na Dolenjski cesti bo hiša posestnika F. Švigelja do maja meseca dograjena in pod streho. Bohovo vilo v Prulah so že skoro do cela ometali. Šolsko poslopje pri Uršulinkah se zdaj že tudi ometava. Navozilo se je zadnji čas stavbnega materijala dovelj, manjka pa samo delavcev in lepega vremena.

Največja dvorana v Ljubljani. Kar imamo do zdaj v Ljubljani dvoran za koncerte, veselice, gledališke predstave itd., so za večje priredbe vse premajhne ali pa tako nepraktično in neakustično zgrajene, da je škoda za prostor in za denar. Vse kaj druzega bo velika dvorana v hotelu „Union« ki ga pričnó maja meseca graditi v Frančiškanskih ulicah in ob Miklošičevi cesti. Z odrom vred bo merila v dolgosti okolu 38 m v širokosti pa nad 14 m, imela okolu in okolu galerije, po dnevu dovelj svetlobe, vse potrebne stranske prostore in vse se bo stikalo ž njo. Sploh bo ta stavba tako praktično urejena in zgrajena, da ji je podobne iskati le v kakem velikem mestu. Seveda bomo o podrobnostih tega poslopja še posebe spregovorili ob priliki.

Mraz v telovadnicah. Poroča se nam, da v sedanjem mrazu v mestnih telovadnicah nič ne kurijo. Otroci prezebajo in se tako prehlade. To je pač malomarnost, ki naj bi se odpravila. Na zdravje šolskih otrok naj bi se nekoliko bolj pazilo.

Umrl je v Monakovem bivši ravnatelj tukajšnje plinarne g. Oton Beischlag. Truplo pripeljejo v Ljubljano, kjer bo jutri ob ½6. uri popoludne pogreb.

Nadvojvoda v Ljubljani K poročilu, da bo nadvojvoda Josip Ferdinand, brat Leopolda Wölflinga, ki je dosedaj služil kot major v 4. tirolskem lovskem polku s 1. majem premeščen kot podpolkovnik k 27. polku v Ljubljano, omenjamo, da bo nadvojvoda stanoval v Pongračevi hiši na Turjaškem trgu, kjer zanj že pripravljajo stanovanje.

Restavracijo Vospernig v Gosposkih ulicah je včeraj kupil g. Štefan Mikolič, ki pričnó izvrševati ondi gostilniško obrt meseca avgusta. Do tedaj bode imel restavracijo še g. Vospernig, ki pozneje stopi za nekaj časa v privatno življenje.

Namesto šote — dobil kavo in sladkor. Fran Köbel, posestnik iz Most, je poslal svojega 14letnega sina z delavcem Ivanom Zajcem iz Velike Račne, da sta se peljala na Laverco šoto kupovat, in mu dal v to svrho 30 kron denarja. Ko sta se pripeljala do Rudnika, je rekel Zajec dečku, naj izroči denar njemu, ker je ta tudi storil. Potem je vstavil konje ter odšel v gozd, češ, da bo de tam nakupil pri kmetih šote. Ker ga je deček zaman čakal, vrnil se je domov brez šote ter očetu vse povedal, kako in kaj se je zgodilo. Zajc pa je šel na to v Ljubljano, dobro jedel in pil in si nakupil kave, sladkorja, šunke in druge drobnarije, da jo ponese očetu in mu pokaže, koliko je v tem kratkem času zaslužil. Toda sreča mu ni bila mila. Včeraj je bil aretovan in bode šel namesto k očetu — na novi Žabjek, Köbel bode dobil pa mesto šote kavo, sladkor, šunko in drugo, ako bode imel še drva, da si jo bode kuhal, če ne, bode šel pa drugič šoto kupovat najbrže — sam. Zajc je baje hud tat in je pod policijskim nadzorstvom.

Splašen konj. Francu Poženutu, hlapcu iz Brezovice, se je včeraj v Gradišču splašil konj, ko je peljal deske. Konj je padel in deske so se zvrnile s hlapcem na tlak in sta bila pri tem poškodovana hlapec in konj.

Književnost in umetnost.

* **„Glasbene Matice“ oratorij „Sv. Frančišek“ v stolni cerkvi.** Orkester, ki bo sodeloval pri oratoriju, bo štel osem-inšestdeset godcev. Temelj bo tvorila godba 27. pešpolka, broječa 40 godcev. Iz Trsta dojde v pomnožitev 16 najboljših godcev 97. pešpolka in 1 civilen čelist. Razun tega sodeluje 11 ljubljanski civilnih godcev. Pevskega zbora je bilo pri sinočni skušnji 170 pevk in pevcev. — Zbor in orkester pripravlja koncertni vodja gosp. Matej Hubad z veliko vnemo in genijalnim vznosom. V zboru vlada vsled tega veliko navdušenje za duhovito skladbo. — V ponedeljek ob pol 12. uri dopoludne dospe z gorenjskim vlakom iz Monakovega skladatelj p. Hartmann, da vodi končne generalne skušnje. Na kolodvoru ga bodo pozdravili predsednik »Glasbene Matice« in celoten ženski in moški odbor pevskega zbora, nadalje tukajšnji provincijal in pa gvardijan frančiškanskega reda.

* **„Glasbena Matica.“** Rodoljube z dežele opozarjamo, da peidejo sedeži za prvi koncert, ki bode 22. t. m., skoro z današnjim dnem. Za drugi dan dobiti jih je še, opozarjamo pa, da jih zadnji dan najbrže ne bode več; torej prosimo pravočasnega naročila.

* **Ivan Skuhala,** knez. škof. duhovni svetovalec, župnik in dekan ljutomerski. Življenjepisne črtice. Prijatelju v spomin načrtal prijatelj. V Mariboru 1903. Založil Jernej Voh. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. — Lep spominek je postavil č. g. kan. Voh svojemu prijatelju. Pokojni Skuhala je tudi nam dober znanec. Širši sloji ga poznajo iz njegovih knjig, ki jih je izdala »Družba sv. Mohorja«. A nam je njegov spomin drag, ker je bil v mlajših letih priden sotrudnik »Slovenca«. Marsikak listek je napisal »Gombarov« za »Slovenca« in včasih pomočil svoje pero tudi ostrejše v politično črnilo. Spis g. Voha je pisan iz osebnih prijateljskih spominov.

* **Cerkvena umetnost.** Iz Adlešič, 14. aprila. Za let. veliko noč dobila je naša župna cerkev zopet lep kras, katerega so nam preskrbeli s svojimi darovi večinoma naši Amerikanci, namreč nov božji grob in podobi presv. Srca Jez. in Marijinega. Kapelica v Malih Selih, katero smo lani tudi s pomočjo naših Amerikancev vso popravili in prenovili, pa je dobila podobo sv. Družine. Vse to trojno delo izvršil je naš slov. rojak g. Konrad Skaza, kipar in rezbar v St. Ulriku-Grödenu na Tirolskem, prav lepo in za primeroma prav nizko ceno. Božji grob za našo cerkev primerno izdelati, bilo je težavno delo, ker je cerkev precej majhna in tesna in zanj nimamo druzega prostora, kakor samo med stranskim altarjem in cerkv. stoli. Toda g. Skaza je izvršil vse delo v splošno zadovoljnost. Meseca jan. si je sam ogledal prostor in vse premeril. Ker ni mogel iti v širino, izvršil je glavni del v višini. Ves božji grob je visok čez 5 m. Posebno lep je tabernakelj in fino pozlačen. Okoli njega gori, kadar je izpostavljeno sv. R. T., 28 svetilnic, pred katerimi je 28 raznobarvnih krogelj, kar je posebno lepo videti po noči. Ves božji grob stane na mestu 600 K, kar je v resnici prav majhen znesek, ako se primerja z različnimi ceniki, kateri se pošiljajo župnim uradom. Tak božji grob bi stal n. pr. pri Heindlu na Dunaju najmanj še enkrat toliko. G. Skaza pa je naredil letos tudi še za bližnjo Suhorsko faro nov božji grob, ki je pa še lepši, ker ima cerkev zanj večji prostor. Ako bi kdo čč gg. sobratov morda v kratkem hotel naročiti nov božji grob, bi priporočil, naj se obrne na g. Skazo, da mu dopošlje v pogled fotografiji našega in Suhorskega božjega groba. — Sobi presv. Srca Jezusa in Marijinega pa sta visoki po 72 cm in ima vsaka lepo stojalo in baldahin, vsa višina s stojalom in baldahinom pa znaša 1 m 45 cm. Vsaka stane le po 80 K. Pri skupini sv. Družine pa sti sobi Marijina in Jožefova visoki po 85 cm, Jezusova pa 50 cm. Vsa skupina stane le 140 K. Vse delo dela mojstru čast. Je pač tirolsko delo! G. Skaza pride meseca avgusta zopet sem na Kranjsko, ker bo dobil v semiški dekaniji zopet več dela. G. mojstra kot veščaka in rojaka za enaka cerkv. dela z mirno vestjo prav toplo priporočamo. J. S

* **Macedonien und das türkische Problem** Von K. Gersin. Wien Druck u. Verlag von Kratz, Helf & Co. (VII. Neustiftgasse 74.) Pisatelj pravi tekoj v začetku: »Likvidacija turškega gospodstva se bliža«. To dejstvo pozdravlja v imenu kulture, kajti islam ni kulturna ideja in se mora umakniti krščanstvu. Reforme v Turčiji so neizpeljive; razdelitev osmanske oblasti v Evropi je le vprašanje časa. Nato nam podaje pisatelj natančen in zanesljiv etnogra-

fičen popis balkanskih narodov. Drži se pri tem Jagićevega načela, da niso posamezni jugoslovanski rodovi čisto ločeni med sabo, ampak da so njih narečja od Karavank doli do Makedonije le členi ene verige, kateri prehajajo drug v drugega. Ta knjiga je jako dober pripomoček za vsakoga, kateri hoče zasledovati razvoj na Balkanu.

* **Ščerbina — pesnik.** Umorjeni ruski konzul Ščerbina je znal tako dobro arnavtski jezik, da je nanj prelagal ruske pesmi.

Kotiček za liberalce.

Malovrh in župan. Piše se nam: V kavarni „pri slonu“ Malovrh često daje duška svojim čutilom. Včeraj je pravil, da je včerajšnji članek pisal sam župan in je pristavil, da je z županom velika težava, ker ne zna kratko pisati. Župan naj gre k Malovrhu v šolo, da ne bo „Narodovih“ čitateljev dolgočasil s tako dolgočasnimi dolgoveznostmi, da je bilo še Malovrhu preveč.

Klofanje. Pri zadnjem shodu je poslanec Klofač, kazoč prstane in »cigar špice«, ki jih je dobil na Balkanu, rekel: »Nam bi bilo bolje pod Turkom, kakor pod Avstrijo, in zato Sobieski ni prav storil, ko je Turke premagal pri Dunaju«. To originalno misel priporočamo »Slov. Narodu« v nadaljno uporabo.

Kranjski Nemec o slovenskih liberalcih. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je nedavno v pogovoru eden prvih nemških politikov rekel o liberalcih: „Das sind elende Kerle, die uns alles verkaufen möchten, nur dass wir sie noch ein paar Jahre über dem Wasser halten.“

Zanimivo predavanje v splošnem ženskem društvu. Jutri predava v liberalnem ženskem društvu gdč. Marica Čebinova. Kakor čujemo, bo uvodom svojega predavanja prebrala tudi to le poročilo izpred sodišča, katero smo priobčili dné 20. januvarija t. l. in ki se glasi: »Marija Čebin iz Litije, bivša odpraviteljica pri gospodu Drag. Hribarju v Ljubljani, se je na potu v Gorico v restavraciji južnega kolodvora seznanila z urarjem Ant. Muravcem iz Bob. Bistrice, ki je tisti dan v Čudnovi trgovini več ur kupil ter jih imel v zavitku poleg sebe. Sedela sta oba pri eni mizi in se razgovarjala; Marija Čebin je kmalu nato odšla iz restavracije na hodnik kolodvora, kamor ji je sledil tudi urar Murovec, hoteč izvedeti, kedaj da se odpelje vlak. A ni je bilo več, a tudi zavitka ni bilo več, vzela ga je. Murovec je takoj tekel za njo in jo videl, ko je vstopila v poslednji voz vlaka, kateri je odhajal v Gorico. Takoj je tekel po redarja, preiskovala sta vse zadnje vozove navedenega vlaka ali zaman, kajti zvita tatica je takoj po vstopu v voz skočila na nasprotni strani zopet vun in se presedla v sprednji voz vlaka. Murovec je takoj brzojavil na žendarmerijsko postajo v Nabrežini, a tudi v tem položaju ni prišla tatica v zadrego. Med potjo je zapisala na zavitek: »Vodstvu postaje v Ljubljani«, in ko je v Nabrežini videla orožnika, je takoj vedela, da jo je prišel čakat. Vprašala ga je, kdo da je postajenačelnik, ki mu hoče izročiti v restavraciji ljubljanskega kolodvora »najdeni« zavitek. Seveda je morala iti z orožnikom v zapor okrajnega sodišča v Sežano. Sodišče je bilo prepričano o resnični tatvini ter jo je obsodilo na dva meseca težke poostrene ječe.« — Liberalne dame, katere so pritrjevale nazorom Zofke Kvedrove, bodo gotovo tudi to predavateljico simpatično pozdravile. Več v pone neljek.

Surovost kranjskih političnih grajščinskih lakajev. Vedeli smo, da bo znani patron, ki svojo modrost prodaja po „Slov. Narodu“, izpustil na praško „Politik“ svež pramen iz svoje čiste duše, a kaj tako izbornega nismo pričakovali. Na očitanje, da so liberalci storili izdajstvo, odgovarja „Narod“ v svoji duhovitosti: „Glasilo plemenitaških lakajev po čeških zemljah, zastarela in oslabela „Politik“ v Pragi — ki je na časnikarskem polju naših čeških bratov nekaj takega, kar je zadnji trohneli zob v čeljusti stare babnice — že nekaj let sem prav obupno napada našo stranko, in seve tudi naš list. Mi smo ti histerični starki nasproti postopali do sedaj z največjo prizanesljivostjo, in z nebeško potrpežljivostjo smo dopuščali, da je ta oguljena žurnalistična vrana, spuščala smrdljive izdelke svojega šibkega telesa v našo skledo. Napade praške „Politik“ in kilavega njenega dunajskega zastopnika, ki se je že večkrat z neopranim svojim goltancem drl nad našimi državnimi poslanci, smo dosedaj prenašali, ker smo vedeli, da na Češkem itak nikdo te tumpaste starke ne posluša, in ker smo si bili v svesti, da lakaj nikomur ne imponuje, in naj se postavi še v tako mogočno in oblastno pozo! Vsikdar je smešen tak lakaj, ali če ti s svojo impertinenco dan na dan sili pred nos, postane ti nadležen, in končno, dasi se ti smilijo podplati na obuvalu — odkrižaš se puhlega patrona s pošteno, a zasluženo brco. Tako brco priložimo s tem praški „Politiki“, in če jedna ne bode zadoščala, sledila bo še druga in tretja! Pri tem nas čisto nič ne moti, da bo stepena, v nemški livreji tičeča lakajska duša z Vaclavskega trga, bojazljiva in obstreljenemu zajcu podobna, kvitirala brce s svojimi „dobrimi manirami“, meneč, da je s tem, ker sme pete lizati pred češkimi aristokrati, ali pa pred francoskimi nacionalisti, dosegla vrhunec dobrih manir.“ — To se pravi stvaren odgovor! Dalje imenuje „Politik“ „razdraženo ščene“ ter nadaljuje: „Politik“ je postala gnojna jama, kamor kranjska klerikalna stranka odklada svoje odpadke. Kar se na Kranjskem več spečati ne dá, to velja za fino robo na starinarskem trgu praške „Politik“! Pred vsem si usojamo vprašati, kje si jemlje „Politik“ pravico, vtikati se v naše razmere, ki jo čisto nič ne brigajo, in kje si jemlje pred vsem pravico, našo narodno napredno stranko neprestano nadlegovati z dolgočasnimi svojimi litanijami? Ali ni skoraj vsikdar, kar izhaja, silila popom pod talar, fevdalcem pa pod podplat? Kar ve o naših razmerah, vse zajela je iz tiste motne kaluže, ki se nahaja v golidah umazanega glasila ljubljanskega škofa. Ta perfidnost, in to brezmejno hinavstvo nam draži živce, da ne moremo drugače govoriti s pražko „Politik“. Zaman napenjamo vse moči svoje duše, da bi mogli stakniti najmanjši pravni naslov, ki bi opravičil nečuveno postopanje praškega lista! V resnici je nečuveno, ako list češkega naroda tlako opravlja za tendence takega lista, kot je klerikalni „Slovenec“! In sedaj je „Politik“ svojo kamrico odprla še celo kranjskim kaplanom, in laži te sodrge sprejela je za svoje laži. To je provokacija in nesramnost, ki sega do neba! To nesramno lažnjivko privlekli smo danes na sramotni oder, dasi vemo, da se svojih lažij ne bode sramovala, in naj si ostane pol stoletja na sramotnem tem odru! Obžalovati je samo, da se ne najde češki list, ki bi klepetulji z Vaclavskega trga naravnost in brez ovinkov povedal, da je njeno postopanje grdobija — prve vrste in nečastno za narod, v katerega sredi se je rodil Jan Hus, kojega reakcijonarna „Politik“ prej kot ne ravno tako strupeno sovraži, kakor nas napredne Slovence.“ Tako se zagovarja izdajska zveza slovenskih liberalcev z najhujšimi sovražniki slovenskega rodu. Da, lakaji so sirovi! Gosp. dr. Triller je „Slovenca“ dolžil, da piše nedostojno. Naj nam odgovori javno, kaj sodi o taki pisavi lista slovenskih grajščinskih lakajev! Mi vidimo v tej surovosti zopet priznanje slabe vesti, obžalujemo pa, da se slovenski list proti češkemu kaže v toliki podlosti. To bodo čudne pojme dobili o slovenskem ljudstvu po svetu!

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

V nakelski mučilnici. Včeraj se je vršila pred tukajšnjim deželnim sodiščem obravnava proti Janezu Pajer radi hudodelstva javne nasilnosti, radi telesne poškodbe in radi hudodelstva goljufije ter proti Antonu Skorn radi hudodelstva javne nasilnosti. Imenovana dva obtoženca, doma iz Naklega pri Kranju, sta 8. nov. 1902 zvabila v Pajerjevo delavnico Martina Javh, vrata za sabo zaprla, Martina Javha vrgla na klop ter še Janeza Sajovica prisilila, da ga je držal, potem sta ga tepla z dogami, ga prisilila moliti rožni venec, mu dala »žolca« piti ter ga hotela nazadnje obesiti, čemur se je upri Sajovic. Pod okno pa je prišla ob tistem času Marija Strupi ter zaklicala: »Mojega moža venl« dasi ni bil njen mož. Odprla sta vrata in Javh je bil prost; Sajovica pa je pred hišo Pajer udaril z neko železno rečjo tako na roko, da ni mogel delati dva meseca. Pajer je bil še obtožen, da je Sajovica pregovarjal, da bi pri sodniji oba »glih« govorila, ter še, da je okna pobil. Grozoviteža sta bila obsojena in sicer Pajer na dva in pol leta težke ječe, poostrene mesečno z enim postom in temnico, Skorn ba je bil obsojen na 13 mesecev težke ječe ter oba še v poravnavo stroškov. — Kroparski konsum je včeraj dal nekoliko opravka deželnemu sodišču. To konsumno društvo ni bilo član »Gospodarske Zveze«. Društvo je prišlo v denarne zadrege in v konkurz. Ko so bili novi odborniki izvoljeni, je društvo že hiralo. Radi kride obtoženi odborniki so izjavljali da niso razumeli poslovanja. Obsojeni so bili Andrej Skriba na 6 dni zapora, ostali: Lovrenc Dermota, Peter Mertel, Jan. Bertoncelj, Lovrenc Bertoncelj, Lovrenc Mertelj, Matija Gašperšič in Anton Lazar na 24 ur zapora. »Krivda« torej ni bila tako velikanska, in videlo se je, da noben obtoženec ni imel slobnih namenov, kakor jih imajo često pri konkurzih nekateri liberalni trgovci, o katerih pa „Narod“ vse zamolči. Nauk iz tega: Društva se naj vodijo natančno po predpisih, ki jih daje „Gospodarska Zveza“!

Med ječo in norišnico. V Brnu so iz norišnice izpustili detomorilko Kuhta, kjer se je nahajala na opazovalnem oddelku. Iz norišnice bila je odpuščena na podlagi sarčevala vodje norišnice dr. Hellwiga, ki povdarja, da je Kubta zdrava. Berta Kuhta je sama priznala, da je kot pestunja umorila dete svojega gospodarja in skušala umoriti še drugo dete. Porot. so Kuhto oprostili, ker so menili da je Kuhta storila zločin v stanju omračenega duha. Stvar je zanimiva sedaj zlasti zato, ker je Berta Kuhta po lastni izpovedi morilka in bi morala v varstvo družbe biti kaznovana. V ječo se je pa ne sme zapreti, ker so jo oprostili porotniki in v norišnico tudi ne, ker so izjavili zdravniki, da je zdrava.

Tedenski koledar.

Nedelja, 19. aprila: 1. velikonočna, bela; Leon p.; evang.: Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 10. — Ponedeljek, 20. aprila: Viktor mučenik. — Torek, 21. aprila: Anzelm škof. — Sreda, 22. aprila: Soter in Kaj mm. — Četrtek, 23. aprila: Vojteh škof. — Petek, 24. aprila: Jurij m. — Sobota, 25. aprila: Marka evang. — Solnce izide 25. aprila ob 5. uri, zaide pa ob ob 6. uri 56 min. — Lunin spremin: Zadnji krajec 19. aprila ob 2. uri 29 min. pop. — Musica sacra v nedeljo, 19. aprila: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: S prvo ceno odlikovano mašo „Salve Regina“ zložil G. E. Stehle, alleluja in verza zl. Anton Foerster, ofertorij „Angelus Domini“ zl. G. E. Stehle.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

V sodni dvorani obešen. V Duluthu v Ameriki bil je nedavno obešen črnopoltni Charles N. Henderson, ker je iz ljubosumnosti vstrelil svojo ljubo. Obešen je bil v dvorani, v katerej je bil obsojen. Vsem porotnikom je podaril vsakemu po eno rožo, predno je bil obešen. Krvniku je izročil nekak testament ter ga prosil, da bi smel pred svojo smrtjo še imeti kratek govor. Krvnik mu je dovolil govoriti. Po kakih 30 minut trajajočem govoru prestal je črnec, se obrnil proti krvniku ter dejal: sedaj sem gotov. Nato je bil obešen. — Sava je pri Brodu v Bosni napravila silno škodo. Stopila je iz struge in odnesla velike zaloge lesa. — Cena gumija je poskočila. — Velikansko razburjenje vlada v Konicu. Okrožni zdravnik dr. König je izjavil, da so v šolskem stranišču najdene kosti umorjenega gimnazijca Wintra in sicer tisti deli, kateri so pri najdenem truplu manjkali. — Svojega očeta z revolverjem ustrelil je v Parizu grof Saint Brisson. — Ustavljena preiskava. Državni pravdnik v Pragi je ustavil preiskavo proti vsem onim osebam, ki so bile obtožene, da so trosile vznemirljive vesti o nemški češki hranil. v Pragi. — Stavke. V Milanu je prenehala stavka mesarjev. Od stavkujočih stavcev v Rimu je dobilo delo le 15 odstotkov. — Posebne vrste samomor. V Dortmundu je nek delavec zlezel v dimnik, kjer se je zadušil, nakar je truplo vročina popolnoma posušila. — Na Hochschwabu zmrznila sta brat. Teufelsbauer z Dunaja. Včeraj so našli njujini trupli na gori v snegu.

Junaško smrt je storil v Avstraliji častivredni menih Mc Enroe. Bil je na potu v North Hidney, ko pridirja ubegli konj naravnost proti kupu otrok na cesti. 71letni menih Mc Enroe skoči pred konja in mu razpne dežnik pred očmi, hoteč ga s tem ustaviti. Posrečilo se mu je, kajti konj se je obrnil v stran, pri tem pa podrl starega duhovnika, ki je vsled poškodbe uro na to izdihnil svojo dušo. Someščani hočejo staremu junaku postaviti spomenik.

Kavarnar mora dati gostu kavo. Sombatelsko sodišče na Ogrskem je obsodilo nekega kavarnarja na 100 K denarne kazni in v povračilo sodnih stroškov, ker nekemu gostu ni hotel dati zahtevane kave. Gost se je mirno odstranil iz kavarne in tožil kavarnarja.

Prvi april je zapeljal list »Brüxer Zeitung«, da se je poslužila lahkovernosti svojih bravcev in jih poslala „v april«. Prinesla je namreč poročilo, da se je odprl ognjenik na nekem bližnjem hribu pri M stu, da je okrajno glavarstvo že naročilo, naj se preskrbi za varnost in da pride z Dunaja dr. Suess preiskavat to prirodno prikazen. Čitatelji so se dali speljati, ker se je v Mostah še nedavno pogreznilo nekaj hš in se je pred nekaj dnevi čutil potres po severnem Češkem. Vse je govorilo samo o ognjeniku. A ko so spoznali to slabo šalo, so se z neravno najprijaznejšimi izrazi spravili nad urednika, proti kateremu se je uvedla tudi preiskava zaradi razširjanja vznemirjevalnih vesti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 18. aprila. Deželni zbor je rešil več manjših predlog, potrdil provizorij in sklenil ustanoviti gospodinjsko šolo. Grafenauer je posegel večkrat v razpravo. Odsek predlaga, da se poslanec Grafenauer izroči sodišču. Razprava se nadaljuje. Pri posojilu za mesto Celovec je pričakovati dolge razprave. V deželni odbor so izvoljeni: Aichelburg, Lemiš, Hönlinger in Hillinger.

Celovec, 18. aprila. Zasedanje dež. zbora je zaključeno.

Gradec, 18. aprila. Nemško žensko učiteljišče v Mariboru je prodrlo vkljub ugovoru slovenskih poslancev, v katerih imenu sta govorila Žičkar in Hrašovec. Tudi katoliška nemška stranka je vsa glasovala proti Slovencem. V deželni odbor je izvoljen Robič. Rokitanskega stranka glasovala s Slovenci. Iz cele zbornice je izvoljen Stallner.

Dunaj, 18. aprila. Najvišje vodstvo avstrijske armade se je odločilo za uvedbo dveletne vojaške službe. Po vplivu vojnega ministra Pitreicha se je izdelal v vojnem ministerstvu v tej zadevi elaborat, katerega je odobril tudi cesar. Sedaj se izdelujejo v vojnem ministerstvu tozadevne predloge in ker se dela hitro vrše, je upati, da izidejo predloge o uvedbi dveletne vojaške službe z motivacijskimi poročili v najkrajšem času.

Dunaj, 18. aprila. Danes se vrši ministerski svet, ki se bo pečal z vprašanjem češke univerze na Moravskem.

Dunaj, 18. aprila. Ogrski ministerski predsednik je došel sem.

Dunaj, 18. aprila. Tu in v okolici so bili danes po noči strahoviti snežni viharji. Tudi iz drugih krajev se poroča o velikih snežnih metežih. Vse interurbanne zveze so bile pretrgane vsled teže snega. Doslej so telefonične zveze v toliko popravljene, da se lahko govori samo s Trstom in Prago, druge telefonične zveze so vse pokvarjene. Tudi telegrafične zveze so mnogo trpele vsled snega.

Praga 18. aprila. „Narodni Listy“ ostro napadajo mladočeške poslance, zakaj ne gredo vsi na shode med ljudstvo. Zahtevajo, da naj na Dunaju poslanci „mluví po česku“ in z obstrukcijo pokažejo, da imajo Cehi še vedno „trde glave“. V Šmihovu in Starem mestu sta se na shodih volivcev sprejeli resoluciji v tem smislu.

Inomost, 18. aprila. Tu se je vršil z ozirom na občinske volitve shod, katerega se je udeležilo tudi nekaj poslancev. Poslanec Erler je govoril proti temu, da bi Lahi še nadalje imeli svoje fakultete na vseučilišču v Inomostu. Sprejela se je tozadevna resolucija. Eden govornikov je zahteval, da se Lahom sploh ne da nobene univerze.

Milan, 18. aprila. 25. t. mes. se vrši tu shod v korist balkanskih narodov. Tudi po drugih laških mestih se bodo vršili taki shodi, katere zaključi shod v Rimu.

Rim, 18. aprila. Kot naslednik umirajočega angleškega kardinala Vaughana se imenuje frančiškanski general o. Fleming.

Marsilja, 18. aprila. Tu je bil včeraj velik vihar, ki je vse opustošil. Več ladij se je potopilo.

Skoplje, 18. aprila. Doslej je došlo skozi mesto 22.000 turških vojakov, ki so na potu v Mitrovico, da so tako ondi pripravljeni za vsak slučaj.

Carigrad, 18. aprila. Porta je storila korake, da prepreči za pravoslavno velikonoč pripravljeni vstanek makedonskega odbora.

Carigrad, 18. aprila. Sultan je sprejel v avdijenci ruskega in avstrijskega poslanika.

Carigrad, 18. aprila. Ruska vlada je ukazala prostovoljnemu parobrodnemu društvu, da naj ne pošilja svojih

ladij daleč vun iz Črnega morja, ampak naj jih ima pripravljene za mobilizacijo. Došla je vest, da pripravlja revolucijski odbor atentate na vse konzule, zlasti na ruske.

Barcelona, 18. aprila. Načelnik republikancev Salmeron je govoril velikanski množici z balkona svoje hiše. Stavka pekov se nadaljuje. Stavkujoči so napadli one, ki delajo. Več je ranjenih in aretiranih.

Drobiž.

Iz Makedonije. Anglež Abbot, ki je bil od vseučilišča v Cambridgeu poslan v Makedonijo proučevat tamošnje ljudi, pripoveduje sledečo anekdote. — Turek in Žid se vozita v čolnu po morju. Žid se silno boji in tarna, da se mu kaj ne primeri. Turek mu reče: „Ne boj se, čifute! Allah je velik!“ Žid pa vzdihne: »Allah je res velik, a tvoj čoln je majhen.« — Možna oslu, žena poleg njega peš — tako potujejo Makedonci. Ako kdo ženo vpraša, zakaj je tako, ne odgovori nič, ali pa reče, da je bilo od nekdaj tako in ne sme biti drugače. Če kdo vpraša ženo, zakaj hodi bosa, odgovori: »Noge se ne strgajo, čevlji pa! Čevlje nosimo samo v mestu« — Makedonska Rebeka. Abbot pripoveduje, da je videl deklico pri studencu. Ker je bil žejen, je stopil k njej ter rekel: »Daj mi piti iz svojega vrča!« Ona odgovori: »Napij se, potem bom dala piti tudi tvoji muli«. Abbot se spomni podobnega svetopisemskega prizora in nadaljuje: »Čigava si, deklica?« A ona odgovori: »Kaj tebi to mar? Brigaj se za svoje reči!«

Reklama. »Naša tvrdka ima zdaj že toliko odjemavcev v vseh petih delih sveta, da nameravamo odkriti šestega in tam ustanoviti novo filialo.«

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746·0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
17	9. zvečer	726·1	1·2	sr. szah	obl.	15·7
18	7. zjutr	727·2	4·2	m. szah.	obl.	
	2 popol.	728·9	7·7	m. szah.	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 1·5° normale. 10·0°.

Dunajska borza

dné 18. aprila.

Skupni državni dolg v notah	100·75
Skupni državni dolg v srebru	100·55
Avstrijska zlata renta 4%	121·60
Avstrijska kronska renta 4%	101·10
Avstrijska inv. renta 3½%	94·15
Ogrska zlata renta 4%	121·40
Ogrska kronska renta 4%	99·60
Ogrska inv. renta 3½%	92·45
Avstro-ogrske bančne delnice	1602
Kreditne delnice	673·75
London vista	239·77½
Nemški drž. bankovci za 100 m nem. drž v	116·90
20 mark	23·39
20 frankov	19·05
Italijanski bankovci	95·25
C. kr cekini	11·32

Žitne cene

dné 18. aprila 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7·76	do	7·87
» » maj	» 7·60	»	7·61
» » oktober	» 7·45	»	7·46
Rž za april	» 6·74	»	6·76
Rž za oktober	» 6·41	»	6·42
Oves za april	» 5·98	»	5·99
Oves za oktober	» 5·55	»	5·56
Koruza za maj	» 6·04	»	6·05
Koruza za julij	» 6·12	»	6·13

(Efektiv).

Dunajski trg

Pšenica banaška	K 7·90	do	8·55
Rž južne železnice	» 6.95	»	7·20
Ječmen » »	» 6·40	»	7·40
» ob Tisi	» 6·40	»	7·75
Koruza ogrska	» 6·50	»	6·60
Činkvant stari	» 7·10	»	7·50
» novi	» —	»	—
Oves srednji	» 6·35	»	6·55
Fižol	» 6·75	»	13·75

Dober svet Kdor si želi napraviti lepo trato, mu svetujemo, da si naroči od c. in kr. dvorne trgovine za semena Edmund **Mauthner** v Budapešti travinega semena „Promenadnega“ ali „Margaretnega«. Že 29 let oskrbuje Mauthner za krasne trate v Budapešti in na Margaretinem otoku posebna semena.

Ciril-Metodove biškote

zahtevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik **S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.**

503 1—1

Podpisani spoštljivo naznanjajo, da je njih preblagi stric, prečastiti gospod

Janez Šafer

župnik v Dupljah na Gorenjskem,

v petek, dné 17. t. m. ob pol 11 uri dopoludne, po kratki mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče, umrl v 64. letu svoje starosti.

Pogreb bo v nedeljo, 19. t. mes. ob pol 10. uri s sv. mašo. Nepozabni rajnki gospod bodi čč. gg sošolcem in duhovnim sobratom, prijateljem in znancem priporočen v molitev in prijazen spomin.

Duplje, dné 17. aprila 1903.

Žalujoči sorodniki.

531 1—1

Bridko užaljeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretalostno vest, da je naš preljubi oče, oziroma stari oče, brat in tast, gospod

Franc Rudolf

posestnik, gostilničar in trgovec

danes ob 12. uri opoldne po dolgi in mučni bolezni, v 69. letu svoje dobe, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pozemski ostanki se ponesó v ponedeljek, dné 20. aprila t. l., ob 9. uri dopoldne na pokopališče v Črnemvrhu.

Svete maše se bodo brale v domači in drugih cerkvah.

Predragi pokojnik bodi priporočen v pobožno molitev.

Črnivrh, dne 18. aprila 1903.

Marija Rudolf roj. **Hladnik,** soproga. **Janko Rudolf,** učitelj, **Alojzij Rudolf,** župnik, **Dominik Rudolf,** c. kr. poštar, **Filip Rudolf,** posestnik, **Karol Rudolf,** dijak, sinovi. **Katarina Plešnar,** sestra. **Frančiška Lampe** roj. **Rudolf,** hči. **Ivan Lampe,** župan, zet. **Marija Rudolf** roj. **Hrovatin, Ivana Rudolf** roj. **Korče,** sinahi.

Stenografa

sprejme pisarna

dr. Krisper in dr. Tominšek

s 1. majnikom. 509 3—3

Ponudbe z vzorcem pisave na pisarno.

Plača po dogovoru.

V najem se dá

stara gostilna

v St. Vidu pri Ljubljani; najbližje šolskim zavodom. Več se izvé pri lastnici **Heleni Jenko** (pri Cobavu) v Šent Vidu pri Ljubljani št. 1. 494 5—4

Hiša

tik državne ceste Kranj-Loka, v kateri je že nad 100 let gostilna, pekarija in trgovina s specerijskim in mešanim blagom, zraven nekoliko polja in gozda — vse v najboljšem stanu — se

daje v najem

skupaj ali **posamezno** ali tudi **na račun** za več let. Več pové lastnik **Peter Alešovec v Tupalčah** h. št 26 **nad Kranjem.** 512 3—2

Služkinja k otrokom

v starosti 40—50 let, sprejme se pod dobrimi pogoj v trajno službovanje. Zahteva se prijazno in **potrpežljivo ravnanje z otroci** kakor **spoštovanje** dobre gospodinje.

Poprašanja v trgovini

Val. Goloba 511 3—1

Mestni trg 19

Zdravilnica in vodozdravilnica Kamnik na Kranjskem.

Krasna gorska lega, milo podnebje, ni vetrovno. Zdravi se z vodo na vse načine, solnčne in zračne kopeli, tudi z ogljikovo kislino se zdravi, z masažo, telovadbo in elektriko.

Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja.

Prospekte pošilja vodstvo.

476 10—2 Zdravnik voditelj:

Dr. Rudolf Raabe.

Hiša

v Ljubljani, Rimska cesta 4

(dobro znana gostilna)

se prostovoljno proda.

Več pové **lastnik v Spodnji Šiški štev. 152.** 490 3—2

Gospodična

521 1—1 **s čedno pisavo**

dobi zaslužek, tudi stalno službo.

Več pove upravništvo „Slovenca“.

V trgu Mokronog je oddati služba

organista in cerkvenika.

Prosilci „cecilijanci“ naj se zglasijo pri g. župniku Janezu Virant.

Prosilci, ki so zmožni za pisarja ali so izurjeni v kakem rokodelstvu, imajo prednost. 515 3—1

Združena služba 529 2—1

organista in mežnarja

se razpiseje. Oglasiti na = Mirni pri župniku. =

Lepo posestvo

se ***odda*** stranki brez otrok ***takoj*** radi odhoda iz Ljubljane. — Dve sobi s kuhinjo in pritiklinami za 305 K 20 vin. — Prodam tudi po nizki ceni **sobno opravo.**

Adolf Dobrovolny

Ulica sv. Florijana 23, II. nadstr.

Stanovanje v najem.

Za 1. avgust je v novozgrajeni hiši v Sodnijskih ulicah **oddati** še nekaj stanovanj z 2, 3, 4 in 6 sobami, eventuelno nekaj porabnih za pisarne in prodajalne. — Natančneje se izvé pri kamnoseku **Vodniku v Ljubljani.** 530 3—1

Dražba.

Prodajal bom v Ponikvah na javni dražbi dné 28. aprila t. l. ob ½10 uri dopoldne hiše in posestva.

Matija Kočevar,

522 1—1 *v Velikih Laščah.*

Vabilo

na

občni zbor

Kmet. društva v Srednjivasi

registrovane zadruge z omejeno zavezo

koji se bode vršil

v nedeljo, dné 3. maja 1903, popoldan ob 3. uri

v zadružnih prostorih v Srednjivasi št. 73.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa za l. 1902.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

527 1—1 NAČELSTVO.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Kmet. društva v Vipavi“

registrovane zadruge z omejeno zavezo

ki se bo vršil

v nedeljo, dné 3. maja 1903 ob 4. uri popoldne

v posojilničnih prostorih štev. 87, v Vipavi.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za leto 1902.
4. Dopolnilna volitev petih izžrebanih članov načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

Ako bi bil sklicani občni zbor nesklepčen, vršil se bode isti dan ob 4½ uri drugi občni zbor z istim dnevnim redom brezpogojno. 513 1—1

Hiša z gostilno

v bližini mesta Celja je radi bolehnosti gospodarjev pod jako ugodnimi pogoji

na prodaj.

Pri hiši je tudi kegljišče in trije vrti, pripravna je tudi za mesarijo ali za vsako drugo obrt, tudi je več lepih sob za poletne goste in tujce ter leži v bližini petih tovarn.

Več pové iz prijaznosti uredništvo „Slovenca“. 465 6—4

Zdravišče

Rogatec-slátina

Krasno, prijetno letovišče. — Postaja južne železn.: Poličane; 6 ur od Dunaja. Sezona: maj do septembra.

„Biser zelene Štajerske“.

1902

gostov 3100 (do sedaj najviše število).

Studenca: **„Templov vrelec“** in **„Styria vrelec“** sta po svoji dobroti najbližja **Karlovim varom in Marijinim varom,** sta **zdravišče** bolnim na **želodcu, črevah, jetrah, obistih, pomoč zoper katare v pljučah in sapniku** itd. Velik park, razširni gojzdovi — **Troje kopališč** za gorke, mrzle in kovinske kopeli. Zdravljenje z mlekom, sirotko, kefirom. Izbrana godba — razni sport — raznovrstno društveno življenje. — Brošure in prospekte pošilja

447 2—1 ***vodstvo.***

525 1—1

Razglas.

Radi oddaje zgradbe novega šolskega poslopja v Radečah se razpisuje

javna dražba

za vsa stavbna dela in se bode ista vršila dné 24. t. m. dopoldne ob 11. uri pri županstvu v Ratečah.

Načrti stavbenimi pogoji so ravnotam razpoloženi na vpogled.

Županstvo Rateče dné 15. aprila 1903.

Jožef Pintbach

župan.

1 gld. klobuk za gospode iz zajčje dlake. Nad 500 kom. došlo vseh mer in barv.

Istotako

krasne novosti v damski konfekciji

najnovejše v **izgotovljenih oblekah** za **gospode** in **dečke.** Izgotové se tudi po meri **najelegantneje** na Dunaju.

Prečastiti duhovščini priporočam svojo bogato zalogo **duhovniških sukenj** itd. itd.

Soba za poskušnjo na razpolago.

Čudovito nizke cene! Realna postrežba!

Angleško skladišče oblek

F. M. Netschek,
c. kr. dvorni založnik

Oroslav Bernatović,
poslovodja.

524 3—1

1 gld.

Naznanilo
barvarnic in čistilnic oblek v Ljubljani.

Podpisani naznanjamo uljudno sl. p. n. občinstvu, visokemu plemstvu, c. in kr. častnikom in častitim odjemalcem, **da nam ni možno v bodoče več izvrševati v našo stroko spadajočih del po dosedanjih cenah,** ker so se tako **potrebni predmeti ozir. snovi, kakor tudi delavne moči zdatno podražile.** Vže dvajset let učinkujoči vplivi na naše obrtovanje, n. pr. **zvišano državno obdačenje, kurila, uporaba potrebnega blaga, povišanje plače delavcem, ob enem pa skrčenje delavnih ur in** slednjič **podraženje živil** so vzrok **povišanju dosedanje cene.**

V Ljubljani dné 15. aprila 1903. 526 3—1

Anton Boc. **Fran Merala.** **Josip Reich.**

1357 21

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na **haveloke** v največji izberi po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Za pomladno zdravljenje.

Prvi pomladanski tedni so navadno čas, v katerih se išče, da se popravijo motenja v telesnih funkcijah, katera je provzročil način zimskega življenja; v ta namen opozarjamo na

MATTONIJEV GIESSHÜBLER naravna alkalična kislina

To kislico zdravniki posebno priporočajo za popolno domače zdravljenje, zlasti pa tudi za **predzdravljenje** za toplice **Karlovi vari,** (VI.) **Marijine in Frančiškove kopeli.** 38 15

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn,**
železn. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Lassnik-u v Ljubljani.**

Lak za sobina tla, dá lesk in bojo v jednej prevlaki ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani,** Frančiškanske ulice. 524 11 11—9

Vnanja naročila proti povzet ju.

495 1—1

Mejnarodna panorama

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetnostna razstava

Danes, v soboto 18. aprila

Zadnji razstavni dan

Peto potovanje po

RIMU.

V nedeljo 19. do 25. aprila

Drugo potovanje po

Istri.

Slikovita Opatija, Voloska, Kastav itd.

Istra je razdeljena na tri razne serije.

Odprto vsak dan, od 9. do 12. ure dopoldne in od 2 do 9. ure zvečer

VABILO

na

XXII. občni zbor

Kmetske posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani

kateri se bode vršil

dné 30. aprila t. l. ob 2. uri popoludne

v zadružni pisarni na Marije Terezije cesti štev. 1.

DNEVNI RED:

1. Nagovor ravnatelja. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobrenje letnega računa. 5. Volitev: *a)* ravnatelja, *b)* blagajnika, *c)* kontrolorja, *d)* 2 namestnikov, *c)* 3 članov v nadzorstvo. 6. Predlogi društvenikov.

V Ljubljani, dné 17. aprila 1903.

Ravnateljstvo.

Bilanca

Aotiva. za upravno leto 1902. **Passiva.**

		K	h			K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dné 31. decembra 1902	137404	39	1	Račun deležev: Stanje glavnih deležev 31. decembra 1902 = 100 à K 200·	20000	—
2	„ denar. zavodov: Stanje 31. dec. 1902. Nal. denar	753545	33		Stanje opravilnih deležev 31. decembra = 124 à K 10 — 1485 à K 2	4210	—
3	„ vrednostnih listin: Stanje 31. decembra 1902	6200	—	2	„ rezervn. zakl.: Glavni rezerv. zakl. 31. dec. 1902	41528	24
4	„ posojil: a) na hipoteke . . . K 2,522.720·35			3	„ Posebni rezervni zaklad 31. decembra 1902	27637	19
	b) na menice . . . „ 518.587·69			4	„ pokojninskega zaklada: Stanje 31. dec. 1902	5591	90
	c) na zastavna pisma „ 19.000·—			5	„ hranilnih vlog: Stanje 31. dec. K 4,140,019·52		
	d) v tekočem računu „ 313.300·—	3373608	04		Kapitalizovane obresti . . . „ 158.058·05	4298077	57
5	„ prehodnih zneskov: Stanje 31. decembra 1902	3652	63	6	„ obresti: Za leto 1903 predplačane obresti	10492	47
6	„ inventara: Stanje 31. dec. 1902 po 10% odbitku	1097	18	7	„ izgube in dobička: Čisti dobiček za leto 1902	18460	45
7	„ obresti: Zastale obresti posojil	62731	66				
8	„ nepremičnin: Zadružni dom	60758	59				
	Hiša v Streliških ulicah štev. 2	27000	—				
		4425997	82			4425997	82

Izkaz izgube in dobička

Debet. za upravno leto 1902. **Kredit.**

		K	h			K	h
1	Račun obresti: Izplačane obresti hranilnih vlog	13569	89	1	Račun obresti: Prejete obresti posojil	141161	82
	Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	158058	05		V letu 1901 za leto 1902 prejete obresti posojil	13594	30
	Za leto 1903 naprej plačane obresti posojil	10492	47		Prejete zamudne obresti	2965	45
	V letu 1902 za leto 1901 prejete obresti posojil	38774	62		Zaostale obresti posojil	62731	66
	Preveč plačane obresti naloženega denarja	240	—		Prejete obresti naloženega denarja	32918	11
2	„ uprav. troškov: V l. 1902 znašajo uprav. troški	10870	61	2	„ upravnih dohodkov: Dohodki za leto 1902	979	14
3	„ davka: V letu 1902 se je plačalo davka	3346	67	3	„ izgube in dobička: Prepisani ostanek dobička l. 1901 na novi račun	2269	79
4	„ inventara: 10% odbitka za obrabo	121	90	4	„ davka: V letu 1902 povrnjeni davek	109	46
5	„ nepremičnin: Odpis na vrednosti istih	3456	47	5	„ nepremičnin: Prejete najemščine	656	40
6	„ izgube in dobička: Čisti dobiček za leto 1902	18460	45				
		257386	13			257386	13

Denarni promet

Prejemki. od 1. januarja do 31. decembra 1902 = K 19,070.415·29 **Izdatki.**

		K	h			K	h
1	Račun blagajne: Gotovina v blagajni 1. januarja 1902	249168	32	1	Račun deležev: Izplačani opravilni deleži	58	—
2	„ deležev: Vplačani opravilni deleži	264	—	2	„ hranilnih vlog: Izplačane hranilne vloge	2167527	92
3	„ rezervnega zaklada: Dvignene obresti glavnega rezervnega zaklada	1700	71	3	„ obresti: Izplačane obresti hranilnih vlog	13564	89
	Dvignene obresti posebnega rezervn. zaklada	1263	38	4	„ posojil: Dana posojila	1480480	07
4	„ pokojninskega zaklada: Dvignene obresti	215	67	5	„ upravnih troškov: Upravni troški za leto 1902	10870	61
5	„ hranilnih vlog: Vložene hranilne vloge	2766656	94	6	„ denarnih zavodov: Naložene glavnice	5688267	76
6	„ posojil: Vrnena posojila	924584	67		Preveč plačane obresti	240	—
7	„ obresti: Prejete obresti posojil	141161	82	7	„ dividende: Izplač. dividenda glavnih deležnikov	2000	—
	Prejete zamudne obresti	2965	45	8	„ davka: Plačani davek	3346	67
8	„ upravnih dohodkov: Vplačani dohodki	979	14	9	„ prehodnih zneskov: Izplačani prehodni zneski	5681	07
9	„ denarnih zavodov: Dvignene glavnice	5476100	—	10	„ dobrodelnih namenov: Izplačalo se je za dobrodelne namene	960	—
	Dvignene obresti	32918	11	11	„ nagrad: Nagrada ravnateljstvu in uradništvu	1900	—
10	„ prehodnih zneskov: Vrneni prehodni zneski	5165	77	12	„ inventara: Za nakup novega inventara	393	40
11	„ nepremičnin: Najemščine hiše v Streliških ulicah štev. 2	656	40	13	„ nepremičnin: Zadružni dom	60758	59
					Hiša v Streliških ulicah štev. 2	30456	47
12	„ davka: Povrnjeni davek	109	46	14	„ blagajne: Gotovina v blagajni 31. dec. 1902	137404	39
		9603909	84			9603909	84

Ravnateljstvo.

Nadzorstvo „Kmetske posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani“ pregledalo in primerjalo je račune za leto 1902 ter poroča, da se računi popolnoma ujemajo ter so knjige in bilanca razpoložene v pregled v društveni pisarni, kakor to zahteva § 30 al. 4 društvenih pravil.

Za nadzorstvo: 516 1—1

Ivan Rodè l. r., član nadzorstva. **Alojzij Starè** l. r., načelnik nadzorstva. **Vinko Ogorelec** l. r., član nadzorstva.

Električno strokovno obvestilo.

Prečastiti duhovščini in sl. občinstvu uljudno naznanjam, da izvršujem z ***oblastvenim dovoljenjem*** *vsa za* ***vpeljavo električne razsvetljave*** *potrebna dela ter opozarjam na svojo* ***izredno veliko in krasno zalogo***

vsakovrstnih svetil in za električno razsvetljavo potrebnih predmetov.

Prenavljam oziroma prenarejam stare lestence, svetila *idr. strokovno pravilno* ***za električno luč*** *po zelo nizkih cenah. — Vsaka stvar bode montirana v moji delavnici in preiskušena tako,* ***da mestni montêr ne bode imel druzega posla, kakor predmet zvezati z električnim tokom, kar bode lahko izvršil v najkrajšem času.***

Za svetila, katera bodo montirana v moji delavnici, jamčim tekom enega leta, v katerem času tudi event. popravila brezplačno izvršujem.

Največja in najlepša zaloga cerkvene posode in orodja.

Nadejajoč se zdatnih naročil beležim velespoštovanjem

Leopold Tratnik,

pasâr in založnik predmetov za električno razsvetljavo

484 4 ***v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.***

Dobro vpeljana

gostilna

v Trebnjem na Dolenjskem

odda se s 1. julijem ali na pozneje **v najem.** Vpraša naj se pri **Fr. Zuro, Trebnje.**

506 4—2

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni **prsni sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje** in **redilnost,** telo **jači** in **krepi.** Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za **narejanje krvi,** raztopljive **fosforno-apnene soli,** ki so v njem, pa posebno pri **slabotnih otrocih** pospešujejo **narejanje kostij.**

Cena steklenici 1 gld. 25 kr. = 2 K 50 h, po pošti 20 kr. = 40 h več za zavijanje.

Svarilo! Pred izdelki pod enakim ali podobnim imenom, ki pa so po **sestavi** in po **učinku** vsa različna **posnemanja naših izvirnih preparatov** že 33 let obstoječega podfosfornastega kislo-apnenega-železnega sirupa svarimo in toraj prosimo, izrecno zahtevati **Herbabny-jev apneno-železni sirup** in gledati na to, če ima vsaka steklenica pristavljeno uradne vpisano varstveno znamko.

Edina izdelovalnica in skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit"

VII./1, Kaiserstrasse 73—75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. 141 20—19

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: **v Ljubljani:** M. Mardetschläger, G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, J. Mayr; **Celje:** O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; **Reka:** F. Prodam, G. Prodam, A. Schindler, Ant. Mizzan; **Breze:** G. Elsässer dediči; **Sovodenj:** F. Kordon; **Celovec:** P. Hauser & J Pichler, P. Birnbacher vdova, J. Kometter, V. Hauser & R. pl Hillinger; **Št. Vid:** A. Schiebl; **Trbiž:** J. Siegl; **Trst:** C. Zanetti, A. Sutina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; **Beljak:** Jobst & Schneider, L. Assmann; **Črnomelj:** F. Haika; **Velikovec:** J. Jobst, **Volšperk:** J. Huth.

Dva učenca

se sprejmeta v trgovino

M. Spreitzer,

508 4—2 **Ljubljana.**

Posestvo

se proda iz proste roke. Vse je v dobrem stanju, 18 oralov sveta in dobro zarašćen gozd. — Natančno se izve pri **Janezu Pavlinu, Gornje Gameljne pod Šmarno goro h. št. 10** 504 1—1

Varstvena znamka: **Sidro.**

LINIMENT. CAPSICI Comp.

iz lekarne Richterjeve v Pragi.

priznano **izvrstno bolečine olajšujoče mazilo** je dobiti steklenica po K -·80, K 1·40 in K 2·— v vseh lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v **izvirnih steklenicah** z našo varstveno znamko **„sidro"** iz **Richterjeve** lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot **pristni izdelek.**

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi Elisabethstrasse 5.

1146 34—25

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini svojo **veliko zalogo barvanih prstenih**

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih, sivih, rumenih itd., kar najbolj trpežnih in po modernih modelih izdelanih. **Cene nizke.** 36 52-16

Lastni izdelek.

Ceniki franko in brezplačno.

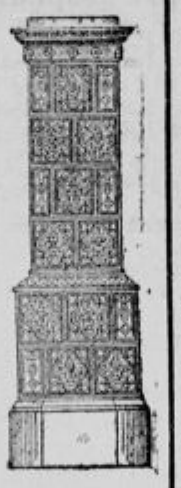

Takoj se sprejme

spretna šivilja

Ponudbe pošilja se na

495 3—3 Bersin

v Ljubljani, stari trg 2.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznano najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja

po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

176 10 **Električni obrat**

Prodaja na debelo! **Prodaja na drobno!**

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Prva tržaška destilerija za konjak

Camis & Stock v Barkovljah pri Trstu

priporoča domači

zdravilski konjak

po francoskem sistemu samo v izvirnih steklenicah, z nadzorstvenim zamašenjem preiskovalnice za živila in sladila **Dunaj IX,** Spitalgasse 31, ki je odobrena od vis. c. kr. ministerstva notranjih zadev. 1 steklenica **5 K** ½ steklenice **K 2 60.**

V Ljubljani se dobiva pri tvrdkah: **J Jebačin, Murnik, S. Kordin, A. Lilleg.**

22 30—30 **A. Sarabon, Viktor Schiffrer F. Terdina.**

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje **cele ornate, kazule** v vseh liturgičnih barvah, **pluvijale, obhajilne burze, štole** in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi **bandera** in **baldahine** ter izvršuje vsakovrstno **cerkveno perilo** iz pristnega platna. Vporablja samo **dobro blago, cene po mogočnosti nizke,** zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

948 26—17

„ANDROPOGON"

(Iznajditelj **P. Herrmann,** Zgornja Poljskava)

je najboljše, vsa pričakovanja prekašajoče **sredstvo za rast las,** katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi vspehi izkušena in zajamčeno neškodljiva tekočina, **ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.**

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado.

Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice **3 krone.**

Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani

pri gospodu 274 (38)

Vaso Petričić-u.

V zalogi imajo tudi gg. **E. Mahr in U. pl. Trnkóczy v Ljubljani, A. Rant v Kranji,** in **lekarna „Pri angelju" v Novem mestu.**

Preprodajalci popust.

Prostovoljna prodaja zemljišč.

V **Spodnji Šiški pri Ljubljani,** ob državni Celovški cesti in treh občinskih potih do proge državne železnice ležečih **30 arondiranih stavbenih parcel** s površjem 4 oralov in 300 kvadr. sežnjev. Prodajo se posamezno ali skupno. Te parcele so zelo ugodne za stavbo manjših hiš, posebno za uslužbence državne železnice.

Enonadstropna hiša

v Vrhpolju pri Kamniku na Gorenjskem št. 27 (7 sob, 2 kuhinji), z gospodarskim poslopjem (hlev, pod, kozolec), sadnim vrtom in travnikom (1½ orala). Hiša je bila pred dvemi leti najmodernejše prenovljena; sobni tlak parketni.

To posestvo ima lepo, zdravo lego s krasnim razgledom na mesto Kamnik in planine in je jako pripravno za letovišče.

Pojasnila daje lastnik **Franc Leskovic,** posestnik **v Ljubljani, Sv. Florijana ulice št. I, I. nadstr.**

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po 110 95—42

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon štev. 57.

Angeljnovo milo

Marzeljsko (belo) milo

Zajamčeno čisto jedrno (Kern-) milo!

z znamko

449 104–6

Štedilni mili

sta najbolj koristni

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila

in čebelno-voščenih sveč

v Ljubljani.

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gld. 6·60 in sicer:

6 komadov najfinejših **namiznih nožev** s pristno angleško klinjo;
6 kom. amer. pat. **srebrnih vilic** iz enega komada.
6 kom. amer. pat. **srebrnih jedilnih žlic**;
12 kom. amer. pat. **srebrnih kavnih žlic**;
1 kom. amer. pat. **srebrna zajemalnica za juho**;
1 kom. amer. pat. **srebrna zajemalnica za mleko**;
6 kom. ang. **Viktoria čašic za podklado**;
2 kom. efektnih **namiznih svečnikov**;
1 kom. **cedilnik za čaj**;
1 kom. najfin. **sipalnice za sladkor.**
42 komadov skupaj samo **gld. 6.60.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gld. 6.60**. Američansko pat. srebro je znano, je skozi in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leta inserat ne temelji na **nikakršni sleparijI** zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 380 10—4

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga

na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izvleček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljatvijo krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.
Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.
Št. Pavel pri Preboldu.
Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Dobro izvežbana

prodajalka

specerijskega blaga

se takoj sprejme proti dobri plači.

Več se poizvé pri upravništvu „Slovenca“. 514 3—2

Tri

mizarske pomočnike

sprejme takoj v službo proti dogovorjeni plači

Jakob Homovc,

stavbeni in pohištveni mizarski mojster

498 3—3 *v Cirknici.*

Na drobno! **Na debelo!** **Cene nizke!**

Umetne cvetlice, šopke in vence

za

majnik, sveto birmo, nove maše, in druge cerkvene slavnosti, priporoča 448 3—3

čč. duhovščini, g. trgovcem in slavn. občinstvu

po najnižjih cenah

L. Wölfling

Ljubljana, Špitalske ulice št. 9.

Postrežba točna!

Priporočam v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno **blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte** itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi **vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.**

Preč. gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavljaje hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 691 52-43

Ana Hofbauer,

imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Resnično!

Kupuj pa „le v seklenicah“.

V Ljubljani pri gospodih: 507 10—1

Ivan Fabian, naslednik Anton Korbar
F. Groschl
C. C. Holzer
Ivan Jebačin
Anton Ječminek
A. Kanc, drog.
C. Karinger
Mihael Kastner
Edmund Kavčič
Kham & Murnik
Jožef Kordin
Anton Krisper
Peter Lassnik
J. Lenček
Karol Lexander
A. Lilleg
P. Mencinger
Ivana Perdana nasledniki
Karol Planinšek
J. C. Röger
A. Šarabon
Viktor Schiffer
M. Spreitzer
Anton Stacul
Fran Stupica
M. E. Supan
A. Sušnik
Ferd. Terdina
J. Tonich
Uradniško-konsumno-društvo

Bled: O. Wölfling, P. Homan.
Črnomelj: A. Lakner, K. Müller B. Schweiger, A. Zurc.
Draga: P. S. Turk.
Hrib: A. Bučar, Fran Kovač.
Idrija: A. Jelenec, J. Septaves.
Kamnik: Anton Pintar, Fran Šubelj.
Kočevje: Fr. Loy, P. Petsche, J. Röthel, Matija Kom, Fran Schleimer.
Kostanjevica: Alojzij Gač.
Kranj: Fr. Dolenc, Vilj. Killer, Adolf Kreuzberger. Jan. Majdič, Karol Šavnik, lekarnar pri sv. Trojici.
Krško: F. H. Aumana sin, R. Engelsberger.
Litija: Lebinger & Bergmann.
Lož: F. Kovač.
Mirna: Jos. Schuller.
Mokronog: J. Errath, B. Sbil pri Škofu.
Novo mesto: Küssel & Končan, Adolf Pauser.
Polhovi Gradec: I. A. Leben.
Postojna: K. Ceferin, Anton Ditrich, G. Pikel.
Radeče: J. Haller, J. Trepečnik, I. občno radeško konsumno društvo.
Radovljica: L. Fürsager, Friderik Homann, Oton Homann
Šodražica: Ivan Levstik.
Škofja Loka: E. Burdych, M. Zigon.
Šiška: J. C. Juvančič.
Travnik: G. Bartol.
Trebnje: J. Petrovčič, I. Zernatto.
Tržič: Fr. Raitharek.
Velike Lašče: F. M. Doganoc.
Vipava, Vrhpolje: Fr. Kobal
Vrhnika: M. Briley.
Zagorje: R. E. Mihelčič, Jan. Müller sen.
Žužemberk: Jakob Dereani.

Nič več telesnega zaprtja, ako se vživa

Zaloga: **Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.** Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnjo: 12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52—10

Huss-ova pogača.

---

42 14

Prva kranjska mizarska zadruga

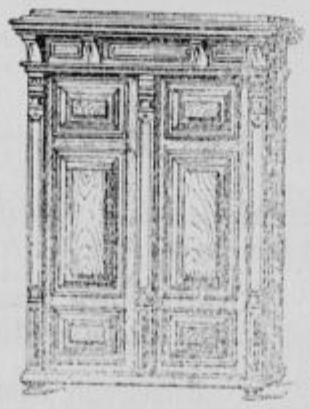

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne *temne in likane sobne oprave iz suhega lesa,* solidno izgotovljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane *oprave za salone, spalne in jedilne sobe* je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča **Jos. Arhar,** načelnik.

Latinska maša

po motivih **Gregorija Riharja** za mešan zbor zložil

Ign. Hladnik

Op. 46.

Cena partituri in 4 glasom **3 K**, posamni glas **30 h.**

Dobi a se **v Katol. bukvarni** in pri **Schwentnerju v Ljubljani** in pri **skladatelju v Novem mestu.**

V maši so porabljeni motivi najlepših Riharjevih pesmi in je prav lahka 505 5—2

Vozni red

avstrijskih državnih železnic,

veljaven od 1. oktobra 1902.

Prihajalni in odhajalni čas označen je **v srednjeevropskem času.** Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyer, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.

Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.

Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.

Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmundena, Ischla, Ausseea, Pariza Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

Ob 7. uri 12 minut zjutraj iz Beljaka.

Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genove, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.

Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.

Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amtstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob	*7. uri*	*28 min.*	*zjutraj*	v	*Kamnik.*
„	*2.* „	*05* „	*popoldne*	„	„
„	*6.* „	*50* „	*zvečer*	„	„

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob	*6. uri*	*49 min.*	*zjutraj*	iz	*Kamnika.*
„	*11.* „	*06* „	*dopoldne*	„	„
„	*6.* „	*10* „	*zvečer*	„	„

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod:	*Prihod:*
Ob 7·15 zjutraj	Ob 6·34 zjutraj
„ 2·13 popoldne	„ 12·29 popoldne
„ 6·05 zvečer	„ 6·59 zvečer.

Zahtevajte

brezplačno in franko

moj ilustrovani cenik z več ko 500 podobami **ur, zlatega** in **srebrnega blaga** in **godbineh reči**

HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina

Most št. 234, Češko.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.